

**SÜS BİTKİLERİ
KALİTE
STANDARTLARI**

SÜSBİR TAVSİYE EDİLEN KALİTE STANDARTLARI

SUNUŞ

SÜSBİR 5553 Sayılı Kanunla Kurulmuş Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Örgütüdür. Birliğin Kanunla verilen esas görevlerinden biri de sektörün geliştirilmesine katkıda bulunmaktır.

SÜSBİR sektörü için belirlediği vizyon “**Ülkemizin Ekolojik ve Lojistik Avantajlarını Kullanarak Süs Bitkilerinde Bölgesel Üretim Ve Pazarlama Üssü Olmak**” dır.

SÜSBİR, bu hedefe ulaşmak ancak uluslararası kabul görmüş standartlarda üretim ve pazarlama yaparak mümkün olabileceğini esas olarak kabul etmiştir.

SÜSBİR Avrupa'nın en güçlü ve kabul görmüş fidan üreticileri birliğinin (ENA) nın oluşturduğu kalite standartlarını esas alarak, ayrıca Ülkemiz süs bitkileri üretimini de göz önünde bulundurarak uyarlamış, böylece Türkiye Süs Bitkileri standartlarını oluşturmuştur..

Amaç, standart, adil, dürüst ve ortalama bir kalite için ortak bir dili oluşturulmaktır

Bu ölçütleri temel olarak kabul edecek olan işletmeler, kendi içlerinde bu ölçütleri geliştirip uygulama imkanına sahip olacaklardır. .

Bu standartların uygulanması ile uluslararası ticaret gelişecek ve özellikle kamu alımlarında ürünlerin niteliği belirlenmiş ölçülere dayandırılacaktır, dolayısıyla Kalite/Fiyat dengesi oluşacağından kamu harcamaları daha verimli hale gelebilecektir.

Başarılı bir şekilde tamamlanmış olan bu önemli uyumlaştırma çalışması SÜSBİR üyeleri ve Kamu Kurumlarının katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.

ENA'nın yani Avrupa süs bitkileri üreticileri birlikleri tarafından kabul görmüş olan ölçütlerden uyumlaştırılan bu standartlar sektördeki gelişmelere uyumlu olarak güncellenecektir.

Sektöre faydası olacağından emin olarak .....

Saygılarımızla.

SÜSBİR YÖNETİM KURULU

İÇİNDEKİLER

	sayfa
Giriş	
BÖLÜM: 1	
- GENEL ŞARTLAR	
1.1. Teknik Normlar ve Kalite Normları	4
1.2. Tanımlar	5
1.3. Kelime Dağarcığı	9
1.4. Kodlar	9
1.5. Teknik özellikler	10
ODUNSU SÜS BİTKİLERİ	
BÖLÜM: 2	
- GENÇ FİDELER	
2.1. Özel Şartlar	11
2.2. Boyutlar	11
2.3. Ambalajlama	13
BÖLÜM: 3	
- REKREASYON ALANLARI VE ÇEVRE DÜZENLEME ÇALIŞMALARINDA KULLANILABİLECEK GENÇ ŞAŞIRTMAYA HAZIR BİTKİLER	
3.1. Özel Şartlar	13
3.2. Boyutlar	13
BÖLÜM: 4	
- ÇIPLAK KÖKLÜ BİTKİLER	
4.1. Özel Şartlar	14
4.2. Boyutlar	15
4.3. Ambalajlama	17
BÖLÜM: 5	
- SÜS ÇALILARI/KÖK KALIPLI	
5.1. Özel Şartlar	16
5.2. Boyutlar	16-17
BÖLÜM: 6	
- ORMAN GÜLÜ, AÇELYA, FUNDA TÜRLERİ	
6.1. Özel Şartlar	18
6.2. Boyutlar	19
BÖLÜM: 7	
- İBRELİLER	
7.1. Özel Şartlar	19
7.2. Boyutlar	20
BÖLÜM: 8	
- SAKSIDA YETİŞTİRİLEN BİTKİLER	
8.1. Özel Şartlar	21
8.2. Şartname	22
1. Sarmaşıklar ve Duvar Bitkileri	22
2. İbrelili Bitkiler	23
3. Ericaceae & Camellia	25
4. Çalılar	26
5. Telek formulu ağaçlar	33
BÖLÜM: 9	
- AĞAÇLAR	
9.1. Özel Şartlar	34
9.2. Boyutlar	35
9.3. Ambalajlama	37
9.4. Tarifleme	38

	İÇİNDEKİLER	sayfa
GÜLLER		
BÖLÜM: 10	- GÜLLER	
	10.1. Özel Şartlar	38
	10.2. Boyutlar	39
	10.3. Ambalajlama	40
ÇOK YILLIK BİTKİLERİ		
BÖLÜM: 11	- ÇOK YILLIK BİTKİLER	
	11.1. Özel Şartlar	40
	11.2. Boyutlar	41
	11.3. Ambalajlama	41
BÖLÜM:12	- PALMİYELER	
	12.1. Özel Şartlar	41
	12.2. Boyutlar	42
	12.3. Ambalajlama	43

1. GENEL ŞARTLAR

1.1. TEKNİK VE KALİTE NORMLARI GENEL

- 1.1.1. Ticareti yapılan bitkilerin aşağıdaki kalite asgari normlarına uymaları gerekir. Bu normları karşılamayan bitkiler dikime uygun değildir ve özel bir anlaşma olmaksızın toptancılara veya nihai müşteriye teklif edilmemeli veya satılmamalıdır.
- 1.1.2. Şartname üzerindeki değişiklikler ayrı ayrı belirtilmeli ve kabul edilmelidir.

SAĞLIK

- 1.1.3. Bitkiler sağlıklı olmalıdır, yabancı otları, belli zararlı unsurları ve hastalıkları barındırmamalıdır, olgunlaştırılmış ve sertleştirilmiş olmalıdır. Bitki, türünün karakteristik özelliklerini taşımalıdır.

KÖK SİSTEMİ

- 1.1.4. Kök sistemi iyi gelişmiş olmalı ve türlere/alt türlere, yaşa, toprak şartlarına ve büyüme hızına uygun olmalıdır. Ana kökler birbirine sarılmış olmamalıdır. Kökler, kök kıvrıklığı ve herhangi bir fizyolojik hasar göstermemelidir.
  - 1.1.4.a. Çıplak köklü fidanların sökümü ve nakliyesi sırasında köklerin su kaybının önlenmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.
  - 1.1.4.b. Köklerin yüzeyde olmaması ve yetiştirme ortamının içine homojen olarak dağılması için, yeterli bir süre saksıda büyümüş olmalıdırlar.
  - 1.1.4.c. Saksıya yeni dikilmiş bitkiler (YD) saksıda büyüyen bitki olarak düşünülmemelidir ve "Saksıya yeni dikilmiş" (YD) olarak belirtilmelidir.
- 1.1.5. Kök kalıpları (rootball) sabit ve sağlam olmalıdır. Yapılacak kök kesimleri sonucunda, kılcak kökler kök kalıplarının içinde yoğunlaşmış olmalı ve bunlar telis bezi (kendir dokuma) ile korunmalıdır. Kök kalıbının boyutu; bitkinin türüne, şekline, boyutuna ve toprak şartlarına uygun olmalıdır.
- 1.1.6. Özel boyut, form ve niteliklere sahip olan bitkilerin kök kalıpları (rootball) ek olarak galvanize edilmemiş kafes tel, tel sepet veya tahta kutu ile de korunabilir.
- 1.1.7. Telis bezi ve kök kalıbı teli azami bir buçuk yıl içinde çürüyecek ve bitkinin büyümesini kısıtlamayacak malzemeden yapılması gerekir.
- 1.1.8. Sepet saksılarda üretilen bitkiler nihai müşteriye sepetli olarak satılacak ise bunun belirtilmesi ve karşılıklı kabul edilmesi gerekir.

YETİŞTİRME

- 1.1.9. Yükseklik, genişlik, sürgün uzunluğu ve yapraklar bitkinin toplam boyuna ve cinsin/türün/alt türün yaşına uygun olmalıdır. Gerekirse bu kök, gövde ve sürgün arasındaki dengeye ve gövde ile tepe arasına da uygulanır.
- 1.1.10. Gövde ve dallarda bitkinin görünümüne veya daha sonraki gelişmesine zarar verebilecek fizyolojik hasarlar bulunmamalıdır.
- 1.1.11. Boyutlar türün ve alt türün büyüklüğüne uygun olmalıdır, bunun için yayılıcı tür/alt türlerde, yatay ölçü; dikey büyüyen tür/alt türlerde ise yükseklik ölçüsü kullanılır. Bodur türlerde yayılma çap ve/veya yükseklik belirtilebilir.
- 1.1.12. Aşılar iyi kaynaşmış olmalıdır.
- 1.1.13. Tek başına büyüyen (özel nitelikli) çok büyük bitkiler düzenli olarak şaşırtılarak türün/alt türün büyüme ihtiyacının ve görsel karakterinin korunması sağlanmalıdır.
- 1.1.14. Yer örtücü odunsu bitkiler türlerine/alt türlerine uygun olarak dallanmış olmalı ve yetiştirilmesi sırasında en az bir kez budanmalıdır. Bunun istisnaları Gaultheria, Cornus canadensis ve benzerleridir.

- 1.1.15. Yer örtücü bitkiler yayılmalarına veya yüksekliklerine göre ölçülendirilir. Bunun istisnaları sürgün sayısına göre ölçülendirilen Pachysandra, Vinca ve benzerleridir. Yayılmaya göre ölçülendirilen bitkilerde boy, dalların ortalama yayılımına göre ölçülür.

TAŞIMA VE TESLİMAT

- 1.1.16. Tüm bitkiler adına doğru olmalıdırlar.
- 1.1.17. Teslim edilen her bitki grubu en az bir dayanıklı grup etiketiyle sevk edilmelidir: Etiket üzerindeki ürüne ait bilgilerle sevkiyat belgeleri üzerindeki bilgiler aynı olmalıdır. Telif hakları gereği bitkiler, yetiştiricinin kendi yaklaşımına (UPOV Konvansiyonu, Bitki Karantina yönetmeliği, Bitki Pasaportu ve Operatörlerin Kayıt Altına alınması Yönetmeliği, Süs Bitkileri Ve Çoğaltım Materyallerinin Üretimi Ve Pazarlamasına Dair Yönetmeliğe) uygun olarak etiketlenir. Daha fazla bilgi gerekmesi halinde bu ilgili bölümlerde verilecektir.
- 1.1.18. Teslimatlar güncel pasaport sistemine uymalıdır.
- 1.1.19. Teslimatta her bir boyutu bir renkle işaretlenmeli ve aşağıdaki renkler kullanılmalıdır: Mavi/sarı/kırmızı/beyaz. Minimum boy hangi rengin kullanılacağını gösterir. Örnekler: 40-50 ve 40-60 = mavi, 60-70 ve 60-80 = kırmızı.
- 1.1.20. Tekliflerde, teslimat notlarında ve faturalarda doku kültürü yöntemi ile üretilen bitkiler 'TC' harfleriyle belirtilmelidir.

ÖLÇÜLENDİRME

- 1.1.21. Belirtilen boyutlar genellikle boyla ilgili parametreleri ('den/'e ölçümleri) içerir ve bunlar etkin ve profesyonel bir ölçülendirme için gereklidir. Bir ölçülendirme düzeyindeki tüm bitkilerin belirtilen minimum boyutlara ulaşması halinde ölçülendirme doğrudur. Yükseklik toprak düzeyinden itibaren ölçülür. Dikey büyüyen türlerde/alt türlerde ölçülen tek boy ölçüsü yükseklik iken, yayılıcı bitkilerde genişlik ölçülür. Ağaçlar için gövde çevresi toprağın bir metre üstünden ölçülür. Birkaç gövdeli (çok gövdeli) bitkilerde gövde sayısı ve bitkinin toprak yüzeyinden itibaren yüksekliği belirtilmelidir.

1.2. – TANIMLAR

1.2.1. DALLI

Ana gövdeden veya merkezi bir noktadan ayrılan yan sürgünleri olan bitkidir. İkincil yan sürgünler nispeten az sayıdadır.

1.2.2. ÇOK DALLI

Çoğu zaman belli bir ana gövdesi olmayan bitkidir. Yan sürgünler çoğu zaman merkezi bir noktadan çıkar, ama başka yerlerden de çıkabilir. Yukarıda tanımlanan dallı bitkilere göre daha fazla ikincil yan dalları olur.

Bir çap boyutu belirtilmediği durumlar haricinde çok dallı bitkiler normalde saksıyı kaplar, belirtilen bu çap saksı çapından büyüktür. Aksi durumda bu belirtilmelidir.

1.2.3. KAMIŞ

Bir yer altı gövdesinin bir bölümünden çıkan bitkidir.

1.2.4. KÖK BOĞAZI

Kökle gövdenin birleşme yeri, bitkinin toprak üstünde kalan bölümünün altıyla kök sisteminin üstü arasındaki bölümdür. Bu birleşme yeri genellikle gövdeden daha açık renklidir, ceviz ağaçlarında ise bunun tersidir.

1.2.5. SAKSI

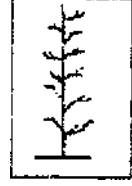
Hacmi 2 litreyi aşan her türlü saksı, kaptır.

1.2.6. TAÇ

Çok senelik otsu bitkilerde kök boğazından çıkan sürgünlerin oluşturduğu kümedir.

1.2.7. TELEK

Toprak yüzeyinden yukarıda 60cm içinde yan dalları olan tek bir dominant gövde biçimidir.

1.2.8. TELEK FORMLU AĞAÇ

Telek formu ağaçlarda belli merkezi bir ana gövde ve eşit biçimde yayılır, dengeli yan dallar bulunur. Bunlar tür/alt türe göre toprak yüzeyine yakın yerden başlar.

1.2.9. TEPE TACI

Tepe tacı, türe/alt türe göre iyi gelişmiş olmalı ve gövde ile dengeli olmalıdır. Tepe tacının büyümesine olanak verecek şekilde alttaki dalların kesilmesi mümkün olmalıdır.

İstisnalar: üstten aşu yapılan türler, top ve sarkık formlardır.

1.2.10. ÇİT BİTKİLERİ

Büyüme biçimleri ve budamaya elverişlilikleri nedeniyle çit oluşturmaya uygun, ağaç benzeri veya çalı biçiminde büyüyen bitkilerdir.

1.2.11. DALDIRMA (-/1/0 ve -/2/0)

Asıl bitkiden ayrıldığında veya kesildiğinde, altta en az iki tanımlanabilir kök bulunmalıdır. Büyüme şeklinden kaynaklanıyorsa hafif bir eğim kabul edilebilir. Genç sürgünün tabanında daha yaşlı bir bölüm (ökçe) bitişik kalabilir.

1.2.12. LİDER SÜRGÜN VE YAN DALLAR

Belirgin yan dalları olan lider sürgündür.

1.2.13. HAFİF ÇALILAR

Fidanlıklardaki doğal yetiştirme koşullarında en fazla 2-3 dal yapan, yumuşak odunsu sürgünlere sahip bitkilerdir. Bu bitkiler en az iki yaşında, şaşırtılmış veya alttan kök kesimi yapılmış genç bitkilerdir.

1.2.14. FİDELER

Fideler bitkilerin gruplar halinde yetiştirilmesi için orijinal materyal olarak kullanılan tohumdan veya vejetatif olarak yetiştirilen bitkilerdir.

1.2.15. MAIDEN

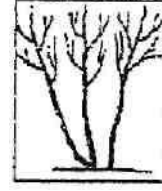
- Araziye dikilen ve aşı yapılan çöğürlerin aşı seviyesinden budandıktan sonra bir yıllık gelişen bitki.
- Araziye dikilen ve toprak seviyesinden budandıktan sonra bir yıllık gelişen bitki.

1.2.16. a. ÇOK GÖVDELİLER

Çok gövdeliler, 50cm'lik bir yüksekliğin altından başlayan, birkaç gövdeye sahip ağaçlardır.

b. OCAK

Toprak altından itibaren çok gövdeli olarak gelişen bitki.

1.2.17. VİYOL

Standart ölçülerdeki çok gözlü kasalar içinde fidelerin veya kalemlerin dikildiği küçük saksılar.

1.2.18. KÜÇÜK SAKSILAR (POT)

Yetiştirme için kullanılan, yuvarlak veya kare şeklinde, ve genişliği 5-13 cm olan saksılar. Bunların hacmi 2 litreden azdır.

1.2.19. PİRAMİTLER

Bazı bitki türleri piramit şeklinde de yetiştirilebilir. Piramit biçiminde yetiştirilen bitkiler bir kuvvetli orta ana gövdeye ve türe özgü en az üç güçlü yan dala sahip olmalıdır.

1.2.20. AŞI ALTLIĞI

Üzerine aşılama yapılan, tohumdan veya vejetatif yöntemlerle yetiştirilen bir ila iki yaşındaki bitkilerdir. Bunlar şu alt gruplara ayrılır:

- Tohumdan yetiştirilen bitkiler: fideler, alttan kesim fideler ve şaşırtılmış fideler.
- Vejetatif yetiştirilen bitkiler: daldırma, yumuşak odun veya sert odun çelikler.

1.2.21. ÇÖĞÜR

Genellikle tek bir ana kökü olan, şaşırtılmamış, tohumdan yetişme fideleridir.

1.2.22. ÇOK SÜRGÜNLÜ

Toprak seviyesinden çıkan çok sürgünlü bitkilerdir.

1.2.23. TEPE SÜRGÜNÜ

Tek bir dominant sürgündür, az da olsa yan sürgünleri bulunabilir.

1.2.24. ÇALILAR

Çalılar birkaç ana ve yan dala sahip odunsu bitkilerdir. Büyümleri sırasında şaşırtılmaları ve budanmaları gerekir.

1.2.25. STANDART AĞAÇLAR

Standart ağaçların belirgin, oldukça düz, dalsız bir gövdesi ve iyi oluşturulmuş bir tepe tacı olmalıdır. Aşılı yetiştirilen ağaçlarda, aşı yerinde hafif bir bükülmeden fazlası olmamalıdır. Aşılanmış standart ağaçlar tepeden veya dipten aşılamayla yetiştirilebilir. Aşılama şekli belirtilmelidir.

1.2.26. KÖK KESİMİ YAPILMIŞ ÇÖĞÜR

Ana kökün tohum yatağı toprağının altından kesilmiş çöğürlerdir. Bu çöğürler, yeterince güçlü yan kök ve saçak köke sahip olmalıdır.

1.2.27. KAMÇILAR

Kamçılar yan dalları çok az olan veya hiç olmayan ve tepe tacı bulunmayan genç fidanlardır.

1.2.28. ŞAŞIRTMA (REPIKAJ-TRANSPLANTASYON)

Fidanın türüne ve kullanma amacına göre arzulanan kalite kriterlerine (çap, boy, ağırlık v.b.) ulaşmasını sağlamak için ekim veya dikim yerinden sökülüp tekniğine uygun olarak ayrı bir yere veya kaba tekrar dikilmesi işlemidir.

1.3. KELİME DAĞARCIĞI

Sonbaharda saksılanmış bitki

Çıplak köklü bitki

Dal

Gövde

Standart ağaç (Tijli ağaç)

Dallanma

Aşılı gül

Kanaviçe (Telis)

Çalı formu

Kök boğazı

Saksıda yetişmiş

Taç (çok yıllık)

Yaprak döken

Her dem yeşil

Telek formu ağaç

Yeni saksılanmış bitki (kullanıma hazır olmayan)

Kalem aşısı

Aşılacak

Odunsu çelik

Tepe tacı

Çalı bitkisi

Çok yıllık otsu bitki

Yan dal

Sepet saksı

Daldırma

Lider sürgün

Az dallı çalı

Bir yıllık kamçı

Fide

Yetiştirme ortamı

Çok gövdeli

Viyol gözü

Viyol

Küçük saksı

Küçük saksıda yetiştirilmiş bitki

Piramit formu ağaç

Kök kalıbı

Kökü kalıplanmış bitki

Kafes telli kök kalıbı

Aşı altlığı

Aşıya hazır kamçı

Çalı

Yumuşak odunsu çelik

Nitelikli özel formu ağaç

Yarım gövdeli bitki

Baston gül

Tijli ağaç
Anaç bitki
Şaşırtılmış bitki
Şaşırtılmaya hazır bitki
Kök kesimi yapılmış çöğür
Genç bitki
Adapte olmuş doku kültürü bitkisi
Kamçı
Kök kalıbı sepeti

1.4.KODLAR

YAPRAKLARINI DÖKEN VE HER DEM YEŞİL KALAN ÜRETİM MATERYALLERİ (KOZALAKLILAR DAHİL)

1.4.1. Tohumdan yetiştirilen genç bitkiler

1/0 Bir yaşlı bitki
1/x0 Çimlenmiş, ikincil yaprakları çıkmamış, şaşırtılmış bitki
1/u Bir yıllık, yerinde kök kesimi yapılmış bitki
2/0 İki yaşlı bitki
1/1 İki yaşlı bitki (bir yıl tohum yatağında + bir yıl şaşırtma ortamında)
1/2 Üç yaşlı bitki (bir yıl tohum yatağında + iki yıl şaşırtma ortamında)
2/1 Üç yaşlı bitki (iki yıl tohum yatağında + bir yıl şaşırtma ortamında)
2/2 Dört yaşlı bitki (iki yıl tohum yatağında + iki yıl şaşırtma ortamında)

1.4.2. Çelikten yetiştirilmiş genç bitkiler

0/1 Bir yıl köklenmiş sert odun çeliği
0/1/0 Bir yıl köklenmiş yumuşak odun çeliği
0/1x0 Bir yaşını tamamlamamış, köklenmiş ve şaşırtılmış çelik
0/2/0 İki yıl köklenmiş yumuşak odun çeliği
0/1/1 İki yaşında, bir defa şaşırtılmış çelik
0/1/2 veya 0/2/1 Şaşırtılmış üç yıllık çelik

1.4.3. Aşılanmış genç bitkiler:

x/1/0 Yaz aşısı
x/1/1 Bir yıllık şaşırtılmış yaz aşısı
x/0/1 Kış aşısı
x/0/2 Şaşırtılmamış iki yıllık kış aşısı
x/2/0 İki yıllık aşısı

1.4.4. Daldırmalar ve ocaklar veya stolonlardan ayırma

-1/0 Bir yıllık
-2/0 İki yıllık
-1/1 İki yıllık şaşırtılmış veya kök çeliği
-1/0 veya -0/1 Bir yıllık kök çeliği
-2/0 İki yıllık kök çeliği

SAKSIDA VEYA VİYOLDE YETİŞTİRİLMİŞ BİTKİLER

1.4.5. ÖRNEKLER

1/0 A5 : 5 cm θ viyolde tohumdan yetiştirilmiş bir yıllık bitki
0/1/0 A5 : 5 cm θ viyolde köklenmiş çelikten yetiştirilmiş bir yıllık bitki
0/1/1 P9 : 9 cm θ küçük saksıda köklenmiş çelikten yetiştirilmiş ve şaşırtılmış iki yıllık bitki

DOKU KÜLTÜRÜ

1.4.6. Doğrudan laboratuvardan gelen fideler

- TC 1: Kavanozda in vitro fide = kök başlangıcı aşamasındaki fideler
TC 2: Yetiştirme ortamından çıkarılmış in vitro fide = adapte edilmek üzere kavanozdan çıkarılmış fide (sera içindeki sis veya fog altında adapte edileceklerdir.)
TC 3: Köklenmiş ve adapte edilmiş in vitro türev.

1.4.7. Doku kültüründen gelip serada yetiştirilen fideler

- TC/0/1 Laboratuvardan çıktıktan sonra bir yıl yetiştirilmiş.
TC/1/1 veya TC/0/2
Laboratuvardan çıktıktan sonra iki yıl yetiştirilmiş.

1.5. TEKNİK ÖZELLİKLER

TEKNİK ÖZELLİK KODLARI

- Rakamlar genellikle '/' ile ayrılır. '+' işareti de kullanılabilir.
Örnekler: 1/0 veya 1+0, 2/1 veya 2+0.

1.5.1. Tohumdan yetiştirilmiş fideler:

- İlk sembol, tohumun ekildiği yerde geçirilen süreyi belirtir.
İkinci sembol şaşırtmadan veya saksı değiştirildikten sonra serada geçen süreyi belirtir.
İkinci sembolden önceki 'x' işareti çimlenmeden hemen sonra yapılan şaşırtmayı ifade eder.
İkinci sembolden sonraki 'u' işareti yetiştirme yerinde kökünün kesildiğini ifade eder.

1.5.2. Çelikle yetiştirilen fideler

- Çelikle elde edilmiş fideler ilk sıradaki '0' sembolü ile ifade edilirler.
İkinci sembol çeliğin üretim alanında geçirmiş olduğu süreyi ifade eder.
Üçüncü sembol fidenin şaşırtma veya saksılanmadan sonra fidanlıkta geçirdiği dönemi ifade eder.
İkinci ve üçüncü sembollerin arasındaki 'x' işareti çeliğin yapıldığı mevsimde şaşırtılmış olduğunu ifade eder.

1.5.3. Aşılı bitkiler

- Aşıdan elde edilmiş bitkiler ilk sıradaki 'x' ile ifade edilirler.
'x' 'i takip eden ikinci sembol, aşıdan sonra geçen süreyi ifade eder.
Üçüncü sembol, bitkinin şaşırtma veya saksılamadan sonra üretimde geçirdiği zamanı ifade eder.

1.5.4. Daldırmalar ve kümelerden veya stolonlardan bölmeler

- Daldırmalar, ocaklar ve ayırmalar, '-' ile gösterilir. İlk sembol daldırmanın fidanlıkta veya yetiştirme yerinde geçirdiği dönemi ifade eder. İkinci sembol şaşırtmadan veya yeniden saksıya alındıktan sonra yetiştirme yerinde geçirdiği süreyi ifade eder.

SAKSIDA VEYA VİYOLDE YETİŞTİRİLEN FİDELER

- 1.5.5. Saksıda yetiştirilen fideler 'P' harfi ve ardından bir rakamla gösterilir.
1.5.6. Viyolde yetiştirilen fideler de benzeri şekilde 'A' harfi ve onu takip eden bir rakamla ifade edilirler.
1.5.7. 'P' veya 'A' harfini takip eden rakam küçük saksı veya viyolün çap veya genişliğini cm olarak ifade eder.

DOKU KÜLTÜRÜ

- 1.5.8. Doku kültüründen elde edilmiş fideler 'TC' harfleriyle ifade edilirler.
1.5.9. Laboratuvardan doğrudan satışlarda doğrudan satış durumunda "TC" harflerini bitkinin gelişme durumunu ifade eden bir sembol takip eder.
1.5.10. Fide yetiştirme işletmesinden yapılan doku kültürü satışlarında çeliklerde uygulanan sistem uygulanır; ancak "0" sembolü, "TC" sembolü ile yer değiştirir.

ODUNSU SÜS BİTKİLERİ

2. GENÇ FİDELER

2.1. ÖZEL ŞARTLAR

Ek olarak Genel Şartlar da uygulanır.

- 2.1.1. Fideler boyutun belirtilmesinin ardından bir standart koda göre tanımlanmalıdır. (bakınız bölüm 1.3. ve 1.4.).
- 2.1.2. Fideler hakkında daha ayrıntılı teknik özellik belirtilmesi için, tanımın minimum uzunluktaki sürgün sayısı ile tamamlanması tavsiye edilir.

AŞI ALTLIĞI

- 2.1.3. Aşı altlığının kök boğazı düzgün olmalı ve üzerinde belirgin hiçbir kabarıklık olmamalıdır. Yaprak döken bitkilerde daha yaşlı altlıklar kullanıldığı takdirde eski sürgünlerin en az 20 cm boyutunda olmaları gerekir.
- 2.1.4. Bir yaşındaki aşı altlıklarının kök boğazı çapı en az 3mm olmalıdır, birkaç yıllık şaşırtılmış aşı altlıklarının kök boğazı çapı ise en az 4mm olmalıdır.

Tohumdan yetiştirilmiş aşı altlıkları

- 2.1.5. Kök kesimi yapılmış çöğürler güçlü bir ana köke sahip olmalıdır ve kök dallanması kök boğazının altındaki 8cm içinde başlamalıdır.
- 2.1.6. Kök kesiminden sonra kök boğazından itibaren 8 cm'nin içerisinde saçak köklenme yok ise aşı altlığı olarak kabul edilmez.

Vejetatif olarak çoğaltılan aşı altlıkları

- 2.1.7. Vejetatif olarak çoğaltılan (çelik daldırma vs.) en az üç tanımlanabilir kök gelişimi başlangıcı olmalıdır.

DOKU KÜLTÜRÜ

- 2.1.8. Doku kültürü fideleri 'TC' kodu ile etiketlenmelidir.

2.2. BOYUTLAR

FİDELER

Küçük saksıda yetişenler:

İstenirse: minimum uzunlukta sürgün sayısı: -1 - 2/3 – 3/4 – 4/5 – 5/6 -

2.2.1.	bodur/kompakt	Örnekler
cm olarak yükseklik veya yayılma	6-8	Berberis thunb.atr.nana
	8-10	Ilex/aquifolium "Alaska"
	10-12	Picea albertiana "Conica"
	12-15	Juniperus squamata "Blue star"
2.2.2.	orta/güçlü	Örnekler
	10-15	Hedera helix 'Arborescens',
	20-25	Cornus alba 'Sibirica'
	25-30	Jun. Media 'Mint Julep'
	30-40	Thuja occ. 'Pyr. compacta'
	40-50	

Açık alan:

İstenirse, minimum uzunlukta sürgün sayısı: -1 - 2/3 – 3/4 – 4/5 – 5/6 -

2.2.3.	bodur/kompakt	Örnekler
cm olarak yükseklik veya yayılma	6-10	Euonymus japonica microphylla

	10-15	Buxus microphylla
	15-20	Cham. Obtusa 'Nana Gracilis', Picea pungens glauca globosa
2.2.4.	orta	Örnekler
cm olarak yükseklik veya yayılma	15-20	Berberis thunbergi ssp.
	20-25	Eugenia mirtyfolia
	25-30	Myrtus communis
	30-40	Jun. Media 'Old gold'
2.2.5.	hızlı büyüyen	Örnekler
cm olarak yükseklik	20-30	Hibiscus syriacus cvs
	30-45	Cornus alba cvs.
	45-60	Weigela 'Bristol Ruby'
	60-80	Cham. Laws. 'Columnaris' Laurus nobilis Thuja orr. 'Pyramidalis'

AŞI ALTLIKLARI

2.2.6. Yaprak döken ve her dem yeşil kalan bitkiler:

mm olarak θ	0/1 = 3/5	5/7	7/9	9/11
	1/1 = 4/6	6/8	8/10	10/12

2.2.7. İbreliler

mm olarak θ	1/1 veya 2/1 = 4/6	6/8	8/10	10/12
--------------------	--------------------	-----	------	-------

2.3. **AMBALAJLAMA**

2.3.1. Demet haline getirme

Fideler varyete, büyüme v.s.ye göre 10, 25, 50 veya 100'lük birimler halinde satılacaktır. Kök neminin korunması için gereken şartlar sağlanacaktır.

3. **REKREASYON ALANLARI VE ÇEVRE DÜZENLEME ÇALIŞMALARINDA KULLANILABİLECEK GENÇ VE ŞAŞIRTMAYA HAZIR BİTKİLER**

3.1. **ÖZEL ŞARTLAR**

Ek olarak Genel Şartlar da uygulanır.

3.1.1. – Genç ve şaşırtılacak bitkiler, boyutun belirtilmesinin ardından bir standart koda göre tanımlanmalıdır (bakınız bölüm 1.3. ve 1.4.)

3.2. **BOYUTLAR**

YAPRAKLARINI DÖKEN AĞAÇLAR VE ÇALILAR

3.2.1.	GRUP A	Örnekler:
<u>Çalılar</u>	Bodur/orta	Amelanchier, Ribes sang., Berberis thunb., Rosa (tohumdan yetiştirme), Colutea arb., Rubus frutic., Genista tinct., Viburnum ssp., Forsythia,
Cm olarak yükseklik	15-30	
	30-50	
<u>Ağaçlar</u>	Orta	Aesculus, Prunus, Castanea, Quercus, Fagus, Celtis
Cm olarak yükseklik	30-50	
	50-80	
	80-120	
	120-150	

3.2.2. <u>Çalılar</u> Cm olarak yükseklik	<u>GRUP B</u> Orta 20-40 40-60	<u>Örnekler:</u> Caragana arb.,Ligustrum vulg.,Cornus sang. Lonocera tat. Xyl., Corylus av.,Malus communis Rhamnus,Viburnum ,Forsythia
<u>Ağaçlar</u> Cm olarak yükseklik	Hızlı büyüyen 40- 60 60-80 80-100 100-140 140-180	Acer,Populus,Alnus,Robinia,Betula,Salix,Carpinus Ulmus,Fraxinus,Platanus, Tilia
<u>İBRELİLER:</u> 3.2.3.	<u>GRUP C</u> Orta 8-12 12-20 20-30 30-50	<u>Örnekler:</u> Jun. Communis,Thuja,Abies,Picea,Taxus, Pinus mugo v.s.
3.2.4. Cm olarak yükseklik	<u>GRUP D:</u> Hızlı büyüyen 15-25 20-30 25-40 30-50 40-60 50-80 60-80 80-120	<u>Örnekler:</u> Chamaecyparis,Cedrus, Cupressus sp Pinus (hızlı büyüyen türleri: Pinea, Brutia) Gingko

4. ÇIPLAK KÖKLÜ BİTKİLER

4.1. ÖZEL ŞARTLAR

Ek olarak Genel Şartlar da uygulanır.

- 4.1.1. Tüm çıplak köklü bitkiler demetler halinde teslim edilmelidir.
Bitkilerin köklerinin, depolama ve taşıma sırasında kurumamasına dikkat edilmelidir.
- 4.1.2. Çıplak köklü çalıların ve çit bitkilerinin dal sayısı ve yüksekliği belirtilmelidir.

HAFİF ÇALILAR

- 4.1.3. Hafif çalılar ve çit bitkileri en az iki yaşında ve şaşırtılmış genç bitkilerdir. Büyüme ve tür/alt türe göre en az 2 veya 3 dallı olarak ve 4.2.de belirtilen boylarda seçilirler.
- 4.1.4. Hafif çalılar birkaç grupta derecelendirilir.
Dal sayısı verilen boy için minimum sayıdır.
İlk boyutun minimum sayısından daha az sayıda dallı hafif çalılar satılmamalıdır.

ÇALILAR

- 4.1.5. Çalılar çok dallı bir büyüme biçimleri olan, birkaç gövde veya yan dallı bitkilerdir.
Şaşırtılma ve büyümeleri sırasında biçimlendirme budaması uygulanmalıdır.
- 4.1.6. Çalılar birkaç grupta derecelendirilir.
Dal sayısı verilen boy için minimum sayıdır.
İlk boyutun minimum sayısından daha az sayıda dallı çalılar satılmamalıdır.

PİRAMİTLER

4.1.7. Ağaçsı bitkilerin bazı türleri/alt türleri piramit şeklinde de yetiştirilebilir. Piramit biçiminde yetiştirilen çalıların hızlı büyüyen bir orta ana dalı, en az üç güçlü ve varyete için tipik yan dalı bulunur.

SARMAŞIKLAR

4.1.8. Sarmaşıklar saksılarda veya konteynırlarda yetiştirilmelidir. (bakınız bölüm 8)
İstisnalara örnek: Parthenocissus quinquefolia ve –quinquefolia ‘Engelmanni’ tarlada yetiştirilip çıplak köklü olarak satılabilir.

4.2. BOYUTLAR

ÇALILAR

4.2.1

GRUP A.1.:

Kompakt

Bitkinin kendi tür özelliğine göre yavaş gelişen ve yoğun dallanan,

boyu belirtilen cm. uzunlukta olan dalların minimum sayısı:

Örnekler

a.Hafif çalılar

2-3 dal 30-40

Lonicera nitida

Berberis thunbergii ‘Atropurpurea Nana’

Lantana camara

b.Çalılar

4-5 dal 40-80

Ligustrum vulgare

Weigela, ssp.

Euonymus alatus compacta

Rosmarinus officinalis Juniperus horizontalis

4.2.2.

GRUP A.2.

Düşük

Bitkinin kendi tür özelliğine göre orta hızla gelişen, boyu belirtilen

cm. uzunlukta olan dalların minimum sayısı:

Örnekler

a.Hafif çalılar

2-3 dal 30-40

Cornus mas

Berberis thunbergii

Cotoneaster horizontalis

b.Çalılar

4-5 dal 30-40

Mahonia aquifolium

Potentilla fruticosa/cvs.

Symphoricarpos racemosus

4.2.3.

GRUP B:

Orta

boyu belirtilen cm. uzunlukta olan dalların minimum sayısı: *: istisna

a.Hafif çalılar

2-3 dal 30-40

Örnekler

* Acer ginnala

Amelachier leavis / -

‘Ballerina’

Berberis thunbergii

b.Çalılar	2-3 dal 30-40	* Caragana arborescens Chaenomeles(tohumdan yetiştirme) Cornus mas
	4-5 dal 40-60	* Forsythia intermedia Eleagnus pungens Hibiscus syriacus Crataegus(tohumdan yetiştirme)

ÇALILAR

4.2.4

GRUP C:

Hızlı büyüyen
Bitkinin kendi tür
özelliğine göre hızlı
büyüyen,

boyu belirtilen cm. uzunlukta olan dalların minimum sayısı:

*: istisna

Örnekler

a.Hafif çalılar

* 2-3 dal 40-60

*Cornus alba
*Corylus avellana
Abelia grandiflora

b.Çalılar

4-5 dal 60-80/+

*Cotoneaster spp. (tohumdan yetiştirme)
Deutzia gracilis
Kerria japonica
Philadelphus coronarius (hızlı
büyüyen)
Ribes ssp
Spiraea ssp (hızlı büyüyen)
*Viburnum türleri (tohumdan
yetiştirme)

4.2.5

istisnalar

Çalılar

GRUP D 1.

yalnızca dal sayısı:

2 dal
3-4 dal
5-7 dal
8/+ dal

Örnekler

Hydrangea paniculata cvs. Laburnum
wat. 'Vosii' Prunus serr. 'Amanogawa'
Prunus triloba
Rhus typhina 'Dissecta' Syringa
türleri /cvs.
Viburnum opulus cvs.

4.2.6

GRUP D 2:

çit bitkileri

boyu belirtilen cm. uzunlukta olan dalların minimum sayısı: Örnekler:

a. Hafif çalılar

2-3 dal 40-60

Ligustrum ovalifolium,Ribes spp

b. Çalılar

4-5 dal 60/+

Laurus nobilis,Prunus laurocerasus,Ligustrum vulgare

4.3. AMBALAJLAMA

- 4.3.1. Hafif çok dallılar: Demet başına 10 bitki
4.3.2 Çok dallılar: Demet başına 5 bitki
4.3.3. Sarmaşıklar: Demet başına 10 bitki

5. SÜS ÇALILARI/KÖK KALIPLI

5.1. ÖZEL ŞARTLAR

Ek olarak Genel Şartlar da uygulanır

- 5.1.1. Saksılarda yetiştirilen bitkiler için bakınız Bölüm 8'deki gereksinimler.
Bitkiler saksıda yetiştirilmişse belirtilmelidir.

HER DEM YEŞİL ODUNSU ÇALILAR

- 5.1.2. Her dem yeşil bitkiler, bitkinin türüne ve yetiştirme koşullarının özelliklerine göre ortalama üç yılda bir düzenli olarak şaşırtılmalıdır. Bunlar türünün özelliklerine göre, daha geniş aralıklar bırakılarak dikilmeli ve söküldüklerinde toprağıyla birlikte çıkarılmalı ve sonradan toprak eklenmemelidir. Söküldüğünde yalnızca kökle birlikte gelen toprak sıkı ve sert bir kök kalıplı olmalıdır.

NİTELİKLİ, ÖZEL FORMLU ÇALILAR

- 5.1.3. Nitelikli, her dem yeşil ve yaprak döken bitkiler en az üç yılda bir şaşırtma yapılmalıdır ve daha geniş aralıklarla dikilmelidir. Kök kalıbıyla birlikte sökülmeli ve/veya saksıya koyulmalıdır. Bitki, türünün özelliklerini yansıtmalıdır, genişliğine ölçülen bitkiler ise yeterli ve dengeli bir dallanma yapısına sahip olmalıdır.

SINIFLANDIRMA

- 5.1.4 Sınıflandırma ölçülere göre yapılır.
Sınıfları işaretlemek için belirtilen renkler kullanılabilir.
5.1.5 Kuvvetle büyüyen üst sürgünleri olan türler/alt türler yıllık üst sürgünlerin yarısı uzunluk ölçümünün üst sınırıdır.

5.2. BOYUTLAR

5.2.1. hafif/kompakt(yavaş gelişen sık dallanan) cm. olarak yükseklik veya yayılma	İşaret					
10-15		40-50	mavi	100-125	beyaz	
15-20	mavi	50-60	sarı	125-150	mavi	
20-25	sarı	60-70	kırmızı	150-175	kırmızı	
25-30	kırmızı	70-80	beyaz	175-200	sarı	
30-40	beyaz	80-100	sarı	200-225	mavi	
				225-250	beyaz	

250'nin üzerinde 50 cm'lik aralıklar halinde, 400'ün üzerinde 100 cm'lik aralıklar halinde.

5.2.2. orta cm. olarak yükseklik veya yayılma	İşaret					
15-20	mavi	60-80	kırmızı	150-175	kırmızı	
20-30	sarı	80-100	sarı	175-200	sarı	
30-40	beyaz	100-125	beyaz	200-225	mavi	
40-60	mavi	125-150	mavi	225-250	beyaz	

250'nin üzerinde 50 cm'lik aralıklar halinde, 400'ün üzerinde 100 cm'lik aralıklar halinde.

5.2.3. hızlı büyüyen İşaret
cm. olarak yükseklik veya yayılma

20-30	sarı	60-100	kırmızı	200-250	mavi
30-40	beyaz	100-150	beyaz	250-300	sarı
40-60	mavi	150-200	kırmızı	300-400	mavi

400'ün üzerinde 100 cm'lik aralıklar halinde.

5.2.4. Nitelikli, özel formlu bitkiler
Boyun yanı sıra çap veya genişlik de belirtilebilir.

5.2.5. Dalların sayısı:

2	3/4	5/7	8/12
---	-----	-----	------

5.2.6. Yer örtücü bitkileri

cm. olarak genişlik:	10-15	30-40
	15-20	40-50
	20-(25)	50-60
	(25)-30	60-80

5.2.7. Standart çalı formları

cm. olarak gövde boyu:

40	125
60	150
80	200
100	

6. ORMAN GÜLÜ/AÇELYA – FUNDA TÜRLERİ BODUR ph BİTKİLERİ (ASİDOFİL)

6.1. ÖZEL ŞARTLAR

Ek olarak Genel Şartlar uygulanır.

6.1.1. Saksılarda yetiştirilen bitkiler için bakınız Bölüm 8'deki gereksinimler.

Bitkiler saksılarda yetiştirilmişse belirtilmelidir.

ORMAN GÜLÜ VE AÇELYA

6.1.2. 60cm yüksekliğe kadar olan orman gülleri en az iki yılda bir, 60cm ile 100cm arasında en az üç yılda bir şaşırma yapılmalıdır.

Açelyalar en az iki yılda bir şaşırma yapılmalıdır.

6.1.3. Çiçek tomurcukları bulunmalı ve kök kalıbıyla birlikte teslim edilmelidir.

Kök kalıbı sert ve sıkı olmalıdır.

Çeşitler için uygun olduğundan yumuşak kök kalıbı çuval beziyle sarılmalıdır.

6.1.4. Çiçek tomurcukları az olan veya hiç olmayan orman gülleri ve açelyalar "tomurcuksuz" olarak işaretlenmelidir.

6.1.5. Doku kültüründen gelen bitkiler dış şartlara alıştırdıktan sonraki ilk üç yıl 'TC' olarak işaretlenmelidir.

NİTELİKLİ VE ÖZEL FORMLU

6.1.6. Nitelikli ve özel formlu orman gülleri varyete ve toprağın durumuna göre en az üç ile dört yılda bir şaşırılmalıdır.

6.1.7. Bitkiler tür/alt türlere göre yapraklı olmalı ve tomurcuklu olarak teslim edilmelidir.

Kök kalıbı korunmuş ve desteklenmiş olarak teslim edilmelidir.

FUNDALAR

6.1.8. Fundalar Calluna, Daboecia ve Erica türleridir.

Bunlar her yıl şaşırılmalıdır.

6.1.9. Fundaların yaşları belirtilmelidir.

6.2. BOYUTLAR

6.2.1. Orman Gülü

Hafif/kompakt ve orta

cm. olarak boy veya genişlik:

10-15	25-30	50-60	80-90
15-20	30-40	60-70	90-100
20-25	40-50	70-80	100-120

6.2.2. Orman Gülü

hızlı büyüyen

cm. olarak boy veya genişlik:

30-40	70-80	120-140	200-225
40-50	80-90	140-160	225-250
50-60	90-100	160-180	250-275
60-70	100-120	180-200	275-300

300'ün üzerinde 50 cm'lik aralıklar halinde.

6.2.3. Açelya, yapraklarını döken

cm. olarak boy

30-40	60-70	100-125	175-200
40-50	70-80	125-150	200-250
50-60	80-100	150-175	250-300

6.2.4. Japon Açelyası

cm. olarak genişlik

15-20	30-40	60-70	90-100
20-25	40-50	70-80	100-120
25-30	50-60	80-90	120-140

6.2.5. Nitelikli ve Özel Formlu Orman Gülü ve Açelya

Hem boyun hem de genişliğin belirtilmesi gerekir.

7. İBRELİLER

7.1. ÖZEL ŞARTLAR

Ek olarak Genel Şartlar da uygulanır.

7.1.1. Küçük saksıda veya saksıda yetiştirilen bitkiler için Bölüm 8'deki şartlara bakınız.

Bitkiler saksıda yetiştirilmişse belirtilmelidir.

GENEL

7.1.2. İbreliler iki yılda bir şaşırılmalı veya kök kesimi yapılmalıdır. İkinci yıl kök kesimi yapılan ibrelili bitkinin en geç dördüncü yılda şaşırılması veya sökülmesi gerekir. İbrelili bitkiler iyi korunmuş bir kök kalıbı ile teslim edilmelidir.

7.1.3. Bitki söküldükten sonra toprak eklenmemeli, sert ve sıkı kök kalıbında yalnızca köke yapışmış olan toprak kullanılmalıdır.

7.1.4. Türlerle /alt türlerle ve büyüme biçimine göre ibreliler yer seviyesinden itibaren iyi dallanmış olmalıdır. Sürgün vermeye başlayan ibreliler büyüme biçimini muhafaza etmek için düzenli olarak budanmalıdır. Bitkinin rengi türe uygun olmalıdır.

- 7.1.5. Hızlı büyüyen ibreliler son yıllık sürgüne kadar iyi dallanmış olmalı, ve helezon dizilimler arasındaki mesafeler bitkinin tür özelliklerine uygun olmalıdır.
- 7.1.6. *Picea glauca* ‘Conica’ gibi yukarı doğru kompakt büyüyen ibrelilerde birden fazla ana dal sürgünü olmamalıdır.

NİTELİKLİ VE ÖZEL FORMLU

- 7.1.7. Nitelikli ve özel formlu ibrelilerin en az dört yılda bir şaşırtılmaları gerekmektedir. Bazı istisnai durumlarda bir nitelikli ve özel formlu bitki şaşırtmadan 5 yıl sonra satılabilir. Bu durumda, bu belirtilmelidir.
- 7.1.8. Nitelikli ve özel formlu ibreliler aralarında yeterli mesafe bırakılarak yetiştirilmelidir. Sert ve sıkı kök kalıbyla teslim edilmelidir.

ÇİT BİTKİLERİ

- 7.1.9. Çit bitkileri iyi dallanmış olmalı ve yetiştirme sırasında gerekiyorsa düzenli olarak budanmalıdır.

SINIFLANDIRMA

- 7.1.10. Boy veya genişlik belirleme sınıflandırma kademelerine göre yapılır. Boyu gösterirken belirtilen renkler kullanılabilir.
- 7.1.11. Hızlı büyüyen üst ana dal sürgünü olan türler / alt türlerde yıllık üst sürgünün yarısı uzunluk ölçüsü için üst sınırdır.
Örnekler: *Pseudotsuga*, *Picea omorika*, v.s.

7.2. BOYUTLAR

7.2.1. İbreliler, bodur veya çok dallı hafif/kompakt İşaret cm. olarak boy veya genişlik

12-15		40-50	mavi	90-100	beyaz
15-20	mavi	50-60	sarı	100-125	mavi
20-25	sarı	60-70	kırmızı	125-150	kırmızı
25-30	kırmızı	70-80	beyaz	150-175	sarı
30-40	beyaz	80-90	sarı	175-200	mavi

200’ün üzerinde 50 cm’lik aralıklar halinde.

7.2.2. İbreliler, dikey büyüyen orta İşaret cm. olarak boy

30-40	beyaz	80-90	sarı	175-200	sarı
40-50	mavi	90-100	mavi	200-225	mavi
50-60	sarı	100-125	beyaz	225-250	beyaz
60-70	kırmızı	125-150	mavi	250-275	sarı
70-80	beyaz	150-175	kırmızı	275-300	kırmızı

7.2.3. İbreliler, dikey büyüyen hızlı büyüyen İşaret cm. olarak boy

40-60	mavi	100-125	beyaz	200-250	mavi
50-60	sarı	125-150	mavi	250-300	sarı
60-80	kırmızı	150-175	kırmızı	300-350	mavi
80-100	sarı	175-200	sarı	350-400	beyaz

7.2.4. Nitelikli ve Özel Formlu İbreliler

Boy yanında genişlik de belirtilir.

8. SAKSILARDA YETİŞTİRİLEN BİTKİLER

8.1. ÖZEL ŞARTLAR

Ek olarak Genel Şartlar da geçerlidir.

- 8.1.1. Saksılarda yetiştirilen bitkiler 'Clt' işareti ardından saksının hacmini litre olarak ifade eden bir sayıyla gösterilmelidir. Örn. Clt5 = 5 litre
- 8.1.2. Küçük saksı bitkileri 'P' işareti ardından bir sayıyla gösterilmelidir. Bu sayı kare şeklindeki saksının üst kenarının dış genişliğini gösterir. Örn. P11 = 11 cm (☼). Yuvarlak küçük saksı kullanılıyorsa bu özelliği gösterilmelidir.
- 8.1.3. Saksı/küçük saksının büyüklüğü bitki büyüklüğüne göre orantılı olmalıdır. Saksı hacmi en az 2 litre olmalıdır. 2 litreden daha küçük saksılarda yetiştirilen bitkiler "küçük saksıda büyütülmüş bitki" olarak tanımlanır.
- 8.1.4. Bitkilerin küçük saksı veya saksılarda yetiştirilecekleri varsayılmaktadır. Bazen proje gereği veya özel durumlarda talebe göre plastik torbalar gibi alternatif kap formları da kullanılmaktadır. Küçük saksı veya saksı haricindeki kaplar açıkça belirtilmelidir.
- 8.1.5. Şartnamede belirtilen tüm boyutlar minimumdur. Daha büyük bitkiler için saksı hacmi, bitkinin biçimi, dal sayısı v.s. bitkinin büyüklüğüyle orantılı olmalıdır. 5, 6, 7, 9, 10, 12 ve 13. bölümlerde belirtilen boyutlar kullanılmalıdır.
- 8.1.6. Yazışmalarda, tekliflerde, teslimat notlarında, faturalarda ve etiketlerde saksı/küçük saksı bitkileri hacim veya küçük saksı genişliğiyle tanımlanmalıdır.
- 8.1.7. Saksı ve küçük saksı bitkileri saksı/küçük saksı içinde köklerin ortama yeterli derecede nüfus etmiş olmasına izin verecek kadar bir süre yetiştirilmiş olacaktır, ama saksı/küçük saksının tamamı kökle sarılmış olmayacaktır.
- 8.1.8. Tüm bitkiler temiz saksı/küçük saksılar içinde temin edilecektir. Bitkiler saksı/küçük saksı içinde iyi ortalanmış, iyi köklenmiş, sıkıştırılmış ve iyi sulanmış olacaktır. Saksı/küçük saksının boyuna ve saksıya alıştan itibaren geçen süreye göre uygun bir sulama payı bırakılacaktır.
- 8.1.9. Temin edilecek bitkilerde yabancı ot, ve saksı yüzeyinde yosun, koyunotu (*Agrimonia eupatorium*) v.s. bulunmayacaktır.
- 8.1.10. "Az tomurcuklu veya tomurcuksuz" orman gülleri ve açelyalar (türler ve alt türler hariç) "tomurcuksuz" olarak tanımlanacaktır. Doku kültürü Orman gülleri alıştırmaya alındıktan sonraki ilk üç yıl "TC" olarak işaretlenmelidir.
- 8.1.11. Fundalar: Yaşları belirtilmelidir.
- 8.1.12. Tüm bitkiler adına uygun/ismine doğru olmalı ve buna göre etiketlenmelidir, etiket baş aşağı yapıştırılmalı, bitkiye sağlam bir şekilde iliştilmeli veya ortamın içine sokulmalıdır.

8.2. ŞARTNAME

8.2.1 SARMAŞIKLAR VE DUVAR BİTKİLERİ

yumuşak meyveliler

Adı	Minimum saksı boyu	Saksı hacmi litre	Minimum yükseklik	Bitkinin biçimi	Alt üçte birde minimum göz sayısı	Örnek
Actinidia	P13	1.5	40	Tek veya birkaç		A. kolomikta
Akebia	P13	1.5	40	Birkaç sürgünlü	3	A. quinata
Bougainvillea	P13	1.5	40	Birkaç sürgünlü	3	B.glabra
Campsis	P13	1.5	60	Birkaç sürgünlü	2	C. radicans
Clematis	P11	1	40	Birkaç sürgünlü	2	C. 'Jackmanii'
Clematis		1.5	60	Birkaç sürgünlü	2	C. 'Jackmanii'
Hedera, hızlı büyüyen		1.5	60	Birkaç sürgünlü	2	H. colchica 'Dentata Variegata'
Hedera, orta	P13	1.5	40	Birkaç sürgünlü	2	H. helix 'Goldheart'
Hydrangea		2	30	Birkaç sürgünlü	2	H. anomala petiolaris
Ipomoea	P13	1.5	40	Birkaç sürgünlü	2	Purpurea
Jasminum	P13	1.5	60	Dallı	3	J. nudiflorum
Lonicera	P13	1.5	60	Birkaç sürgünlü	2	L. per. 'Serotina'
Parthenocissus, hızlı büyüyen		2	60	Birkaç sürgünlü	2	P. quinquefolia
Parthenocissus, orta		1	40	Birkaç sürgünlü	3	P. tricuspidata 'Veltchii'
Passiflora	P13	1.5	60	Birkaç sürgünlü	2	P. caerulea
Polygonum (Fallopia)	P13	1.5	60	Birkaç sürgünlü	2	P. aubertii
Rhynchospermum	P13	1.5	40	Birkaç sürgünlü	2	R. Jasminoides
Vitis	P13	1.5	40	Tek veya birkaç		V. vinifera 'Purpurea'
Wisteria		2	60	Tek veya birkaç		W. sinensis cys.

8.2.2. İBRELİ BİTKİLER

Adı	Minimum saksı boyu	Saksı hacmi litre	Minimum yükseklik	Bitkinin biçimi	Alt üçte birde minimum göz sayısı	Örnek
Abies, orta		3	30	Ana sürgün ve yan dallar		A. koreana
Cedrus, orta		3	40	Ana sürgün ve yan dallar		C. deodara
Chamaecyparis, hızlı büyüyen		2	30	[Kök boğazından itibaren dallı]		C.laws.
		3	40			'Columnaris'
Chamaecyparis, orta		2	30	Tek ana sürgün		C. – 'Columnaris'
Chamaecyparis, bodur		2	15 θ	Çok dallı		C. – 'Ellwoodil'
Cupressocyparis (x), hızlı büyüyen		2	30	Ana sürgün ve yan dallar		C. leylandii
		3	40	Ana sürgün ve yan dallar		C. leylandii
Cupressocyparis (x), orta/hızlı büyüyen		2	30	[Kök boğazından itibaren dallı]		C. 'Castle welland Gold'
		3	40			C. 'Castle welland Gold'
Cupressus		3	40	Ana sürgün ve yan dallar		C. arizonica Glauca C. macrocarpa
Ginkgo		3	40	Ana sürgün ve yan dallar		C. sempervirens G. biloba
Juniperus, orta/hızlı büyüyen		3	50	[Kök boğazından itibaren dallı]		J. scop. 'Skyrocket'
Juniperus, bodur	P13	1.5	15 θ	Çok dallı		J. squamata 'Blue Star'
Juniperus, yayılıcı/hızlı büyüyen		3	30 θ	Dallı	3	J. media(x) 'Pftzeriana'

Juniperus, yayılıcı /orta		2	20 θ	Dallı	3	J. hor. 'Wiltonii'
Larix		3	20	Ana sürgün ve yan dallar		L. kaempferi
Metasequola		3	60	Ana sürgün ve yan dallar		M. glyptostroboide s
Picea, bodur		2	15	Çok dallı		P. gl. 'Alberta Globe'
		2	20	Çok dallı		P. abies 'Nidiformis'
		2	25	[Kök boğazından		P. glauca 'Conica'
				itibaren dallı]		
Picea, orta/hızlı büyüyen		3	30	Ana sürgün ve yan dallar		P. pungens cvs.
Pinus, hızlı büyüyen		3	30	Ana sürgün ve yan dallar		P. pinea P. brutia
Pinus, orta		2	20	Ana sürgün ve yan dallar		P. sylvestris P. nigra
Pinus, bodur		2	20	Ana sürgün ve yan dallar		P. mugo
Taxus, orta/hızlı büyüyen		3	30	Ana sürgünler döşenmiş		T. baccata
Thuja, hızlı büyüyen	2	30	[Kök boğazından itibaren dallı]		T. plicata cvs.	
	3	40			T. plicata cvs.	
Thuja, orta	2	15	[Kök boğazından itibaren dallı]		T. occ. 'Rheingold'	
Tsuga, hızlı büyüyen	3	30	Ana sürgün ve yan dallar		T. canadensis	
Tsuga, bodur	2	15	Çok dallı		T. canadensis 'Nana'	

8.2.3. ERICACEAE & CAMELLIA

Adı	Minimum saksı boyu	Saksı hacmi, litre	Minimum yükseklik	Bitkinin biçimi	Alt üçte birde minimum göz sayısı	Örnek
Açelya, yapra k dökken		3 7.5	30 50	Dallı Dallı	4 7	A. 'Persil' -
Açelya, herdemyeşil		2 3 5	20 30 40	Çok dallı Çok dallı Çok dallı	6 8 10	A. 'Mother's Day' - -
Kamelya		2 3 5	20 30 40	[Ana sürgün – yan dallar veya dallı]	- 3 5	Camellia j ap. Cvs. - -
Erica / Calluna	P8			Çok dallı	6	E. carn ea 'Myretoun Ruby'
Rhododendron Hybris Büyük çiçekli		3 5 7.5 10 15	20 40 50 60 70	Dallı Dallı Dallı Dallı Dallı	4 5 6 7 9	R. 'Go mer Waterer' - - -
Rhododendron, bodur - orta - bodur - güçlü		2 3 3	10 20 25	Çok dallı Dallı Çok dallı	7** 5 5	R. Impeditum R. 'Scar let Wonder' R. 'Sneezy'
Orman Gül ü yakushmanum kompakt orta		2 3	15 25	Dallı Dallı	4 5	R. yakushmanum R. 'Morgenrot' R. 'Sneezy'
hibritler		5 7.5	35 40	Dallı Dallı	7** 9**	

** Alt yarısında

Daha büyük boyutlar için saksı hacmi ve bitki büyüklüğü orantılı olmalıdır.

8.2.4. ÇALILAR

Adı	Mini mum saksı bo yu	Ko nt. hac m i, litre	Mini mum yüks eklik	Bitkinin biçimi	Alt üçte birde mini mum göz sayısı	Örnek
Abelia		2	25	Çok dallı	3	A. grandiflora(x)
Acer palmatum, küçük		2	25θ	Dallı	2**	A. palm. 'Dissectum'
Acer palmatum, orta		3	40	Dallı	3	A. - 'Atropurpureum'
Amelanchier		3	50	Dallı	3	A. lamarckii
Aralia		3	40	Tek ana dal		A. chinensis
Arbutus		2	30	Dallı	2	A. unedo
Artemisia		2	20	Çok dallı	3	A. 'Powis Castle'
Arundinaria (bk. Fargesia)						
Aucuba, hızlı büyüyen		3	25	Çok dallı	3	A. japonica
Aucuba, orta		2	20	Çok dallı	3	A. - 'Crotonifolia'
Berberis herdemyeşil, hızlı büyüyen		3	40	Çok dallı	3	B. stenophylla(x)
Berberis herdemyeşil, orta		3	25	Çok dallı	3	B. darwinii
Berberis herdemyeşil, bodur		2	20 θ	Çok dallı	3	B. candidula
Berberis yaprak döken, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	3	B. ottawensis(x)
Berberis yaprak döken, orta		3	30	Dallı	3	B. thunbergii cvs.
Berberis yaprak döken, bodur		2	15	Dallı	3	B. - 'Atropurp. Nana'
Buddleia		3	40	Dallı	3	B. davidii
Buxus, orta		2	40	Çok dallı		
Caryopteris		2	25	Çok dallı	3	C. clandonensis(x)
Ceanothus, hızlı büyüyen, orta		2	40	Ana sürgün – yan dallar		C. 'Burkwoodii'
Ceanothus, yerde uzanan		2	25 θ	Çok dallı	2	C. thyrsiflorus repens
Ceratostigma		2	20	Çok dallı	3	C. willmottianum
Cercis		3	30	Dallı	3	C. sillquastrum
Chaenomeles		3	30	Dallı	3	C. speciosa & sup.
Choisya		2	20	Çok dallı	2	C. ternata
Cornus, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	3	C. alba, cvs
Cornus, orta		3	40	Dallı	3	C. Florida rubra
Cornus, bodur	P1 1	1	15 θ	Birkaç sürgün	3	C. canadensis

Corylopsis; hızlı büyüyen orta		3	40	Dallı	2	C. sin. (willmottiae)
Corylopsis, bodur		2	25	Dallı	3	C. pauciflora

** Minimum gözlerin alt üçte birde olması gerekmez Daha büyük boyutlar için saksı hacmi ve bitki büyüklüğü orantılı olmalıdır.

8.2.4. ÇALILAR (2)

Adı	Mini mum saksı genişliği	Saksı hacmi, litre	Toprağın üstün de mini mum yükseklik	Bitkinin biçimi	Alt üçte birde mini mum göz sayısı	Örnek
Coryllus		3	40	Dallı	3	C. maxima (Purpurea)
Cotinus		3	30	Dallı	3	C. coggygia
Cotoneaster, hızlı büyüyen		3	50	Dallı	2	C. watereri (x)
Cotoneaster, orta		3	40	Dallı	3	C. franchetti
Cotoneaster, yerde uzanan hızlı büyüyen		2	25 θ	Dallı	3	C. suecicus 'Skogholm'
Cotoneaster, yerde uzanan, orta		2	25 θ	Dallı	4	C. horizontalis
Cotoneaster, yerde uzanan, yavaş	P13	1.5	20 θ	Dallı	4	C. dammeri
Cytisus, hızlı büyüyen		2	35	Dallı	5	C. scoparius 'Plena'
Cytisus, orta	P13	1.5	30	Dallı	5	C. praecox (x)
Cytisus, bodur	P13	1.5	15 θ	Dallı	5	C. beanii (x)
Deutzia, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	4	D. scabra 'Plena'
Deutzia, orta		3	25	Dallı	4	D. purpurascens 'Klamliflora'
Elaeagnus, hızlı büyüyen		2	30	Dallı	3	E. ebbingel
Elaeagnus, orta		2	25	Dallı	3	E. pungens 'Maculata'
Euonymus, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	3	E. europaeus
Euonymus, orta		2	25	Dallı	3	E. japonicus
Euonymus, bodur	P13	1.5	15 θ	Çok dallı	5	E. fortunei cvs.
Exochorda		3	30	Dallı	3	Ex. Macrantha (x) 'The Bride'
Fargesia, hızlı büyüyen		3	45	Birkaç sürgün	5	F. muriellae
Fargesia, orta		3	30	Birkaç sürgün	5	F. – 'Simba'
Forsythia, orta		3	40	Dallı	3	F. int. 'Spectabilis'
Forsythia, bodur		2	20	Dallı	3	F. 'Cortasol'
Gaulthera	P11	1	10 θ	Birkaç sürgün	3	G. procumbens
Genista, orta	P13	1.5	30	Dallı	3	G. tinct. 'Royal Gold'
Genista, bodur	P13	1.5	20	Çok dallı	4	G. lydia
Hamamelis		3	40	Dallı	2	H. mollis
Hebe, orta	P1	1.5	20 θ	Çok dallı	3	H. rakalensis

	3					
Hebe, bodur	P11	1	10 θ	Çok dallı	3	H. ping. 'Pagel'
Hibiscus		3	30	Dallı	3	H. syriacus cvs.
Hippopae		3	40	Dallı	2	H. rhamnoides
Hydrangea, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	3	H. paniculata cvs.
Hydrangea, orta		2	25	Dallı	3	H. macrophylla (hortensis) cvs.
Hypericum, hızlı büyüyen orta		2	30	Çok dallı	3	H. 'Hidcote'
Hypericum, bodur	P9		10	Çok dallı	3	H. calycinum
Ilex, hızlı büyüyen orta		2	40	Ana sürgün – yan dal		I. aquifolium cvs.
Ilex, bodur		2	20	Dallı	3	I. crenata & cvs.

Daha büyük boyutlar için saksı hacmi ve bitki büyüklüğü orantılı olmalıdır.

8.2.5. ÇALILAR(3)

Adı	Mini mum saksı boyu	Saksı hacmi, litre	Toprağın üstünde minimum yükseklik	Bitkinin biçimi	Alt üçte birde minimum göz sayısı	Örnek
Kerria, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	3	K. japonica
Kerria, orta		2	30	Dallı	3	K. – 'Aureovarlegata'
Kolkwitzia		3	30	Dallı	3	K. amabilis
Lavandula	P11	1	15	Çok dallı	3	L. angustif, 'Hidcote'
Leucothoe		2	25	Çok dallı	3	L. wateri, 'Ranbow'
Ligustrum		2	30	Dallı	3	L. ovalifolium 'Aureum'
Linocera, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	3	L. tatarica cvs
Linocera, orta		2	25 θ	Dallı	4	L. pileata
Manolya, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	3	M. soulangeana
Manolya, orta		2	30	Dallı	3	M. aquifolium
Mahonia, hızlı büyüyen		3	25	Ana sürgün		M. media (x) 'Charity'
Mahonia, orta		2	30	Dallı	2	M. aquifolium
Olearia		2	25	Çok dallı	3	O. haastii (x)
Osmanthus		2	20	Çok dallı	3	O. heterophyllus
Pachysandra	P9		10 θ	Birkaç sürgün	3	P. terminalis

Parrotia		3	40	Ana sürgün-yan dallar		P. persica
Pernettya		2	25	Çok dallı	5	P. mucronata cvs.
Perovskia		3	30	Dallı	3	P. atriplicifolia
Philadelphus, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	3	P. 'Virginai'
Philadelphus, orta		3	40	Dallı	3	P. 'Belle Etoile'
Philadelphus, bodur		2	25	Dallı	4	P. 'Manteau d'Hermite'
Photinia		3	30	Dallı	3	P. fraseri (x) 'Red Robin'
Physocarpus		3	30	Dallı	3	P. opulifolius 'Darts Gold'
Pieris, orta		2	20	Çok dallı	3	p. 'Forest Flame'
Pleioblastus, bodur		3	15	Birkaç sürgün	5	P. humilis var pumilus
Potentilla		3	25	Çok dallı	4	P. fruticosa 'Jackman's Variety'
Potentilla, orta		2	20 θ	Çok dallı	4	P. – 'Elizabeth' (arbuscula)
Prunus, hep yeşil kalan, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	3	P. laurocerasus
Prunus, hep yeşil kalan, orta		3	30	Dallı	3	P. lusitanica
Prunus, hep yeşil kalan, orta, yerde uzanır		3	30 θ	Dallı	3	P. laur. 'Zabeliana'
Prunus, hep yeşil kalan, bodur		2	20	Dallı	3	P. laur. 'Otto Luyken'
Prunus, yaprak döker, hızlı büyüyen orta		3	60	Ana sürgün-yan dallar		P. cerasifera 'Nigra'
Prunus, yaprak döker, bodur		3	30	Dallı	3	P. cistena

Daha büyük boyutlar için konteynır hacmi ve bitki büyüklüğü orantılı olmalıdır.

8.2.4. ÇALILAR (4)

Adı	Mini mum sak sı bo yu	Kont. hacm i, litre	Topr ađın üstün de mini mum yüks eklik	Bitkinin biçimi	Alt üçte birde mini mum göz sayısı	Örnek
Pyracantha	P1 3	1.5	40	Ana dal, yan dallar		P. 'Orange Glow'
Rhus		3	40	Tek veya Birkaç sürgün		R. typhina
Ribes, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	4	R. sanguineum 'Pulborough Scarlet'
Robinia		3	40	Dallı	2	R. hispida
Rosmarinus	P1 3	1.5	20	Çok dallı	3	R. officinalis
Rubus, hızlı büyüyen orta		3	40	Dallı	3	R. 'Benenden' (tridel)
Rubus, hızlı büyüyen düşük	P1 3	1.5	30 0	Dallı veya Birkaç sürgün	2	R. tricolor
Salix, çalı orta		3	40	Dallı	3	S. eleagnos
Salix, çalı cüce		2	25	Dallı	3	S. lanata
Sambucus, hızlı büyüyen		3	50	Dallı	3	S. nigra
Sambucus, orta		3	30	Dallı	3	S. racemosa 'Plumosa Aurea'
Sarcococca		2	15 0	Çok dallı	5	S. ruscifolia
Senecio (Brachyglottis)		2	25	Dallı	3	B. 'Sunshine'
Skimmia		2	20	Çok dallı	5	S. japonica 'Rubella'
Sorbaria (aitchisonii)			40	Dallı	3	S. tomentosa var angustifolia
Spartium		2	40	Dallı	5	S. junceum
Spiraea, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	3	S. vanhouttel (x)
Spiraea, orta		2	20	Çok dallı	5	S. japonica 'Anthony Waterer'
Spiraea, cüce		2	15 0	Dallı	5	S. -'Little Princess'
Stephanandra	P1 3	1.5	25 0	Dallı	3	S. incisa 'Crispa'
Symphoricarpus, hızlı büyüyen orta		3	40	Dallı	3	S. doorenbosil 'Mother of Pearl'
Symphoricarpus, yerde uzanan	P1 3	1.5	30	Dallı	3	S. chenaultil (x) 'Hancock'
Syringa, hızlı büyüyen orta		3	40	Dallı	3	S. vulgaris cvs.
Syringa, orta		3	30	Dallı	3	S. microph. 'Superba'
Syringa, cüce	P1 3	1.5	30	Dallı	3	S. meyeri 'Palibin' (velutina)
Tamarix		3	40	Dallı	2	T. ramosissima (pentandra)

Ulex		2	20	Çok dallı	3	U. europ. 'Flore Plena'
Vaccinium, hızlı büyüyen orta		3	30	Çok dallı	3	V. corymbosum
Vaccinium, cüce	P9		10 0	Birkaç sürgün	3	V. vitis-idaea 'Koralie'
Laurus		3	30	Çok dallı	3	L.nobilis
Arbutus		3	40	Çok dallı		A.nobilis
Callistemon		3	40	Çok dallı	3	
Gravillea		3	20	Çok dallı	3	(G.robusta hariç)
Vitex		3	20	Çok dallı	3	V. agnus castus

Daha büyük boyutlar için konteynır hacmi ve bitki büyüklüğü orantılı olmalıdır.

8.2.4 . ÇALILAR (5)

Adı	Minimum saksı boyu	Konteynır hacmi, litre	Toprağın üstünde minimum yükseklik	Bitkinin biçimi	Alt üçte birde minimum göz sayısı	Örnek
Viburnum, hep yeşil kalan, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	3	V. burkwoodii (x)
Viburnum, hep yeşil kalan,		2	20	Çok dallı	3	V. tinus
Viburnum, hep yeşil kalan,		2	20 θ	Çok dallı	4	V. davidii
Viburnum, yaprak döken, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	3	V. opulus 'Roseum' (sterile)
Viburnum, yaprak döken, orta		3	30	Dallı	3	V. cariesii 'Juddii'
Vinca	P9		10 θ	Birkaç sürgün	3	V. minor
Welgela, hızlı büyüyen		3	40	Dallı	3	W. 'Bristol Ruby'
Welgela, orta		3	30	Dallı	3	W. florida 'Folliis Purpureis'

Daha büyük boyutlar için konteynır hacmi ve bitki büyüklüğü orantılı olmalıdır.

8.2.5. TELEK FORMLU AĞAÇLAR

Adı	Mi ni mu m sak sı bo yu	saksı hacm i, litre	Bitkinin biçimi	Alt üçte birde mini mum göz sayısı	Örnek
Acer negundo	7.5	125	Telek	3	A. neg. 'Flamingo'
Acer platanoides	5.0 7.5	100 150	Kamçı Telek	1 3	A. platanoides A. – 'Drummondii'
Acer Snake Bark	7.5	125	Telek	3	A. davidii grosseri (hersil)
Aesculus	7.5	125	Telek	2	A. carnea 'Briotil'
Amelanchier	5.0	125	Telek	3	A. lamarckii

Betula	5.0 7.5	100 125	Telek Telek	5 5	B. pendula B. –'Youngii'
Caragana arborescens	7.5	125	Dallı kafa	3	C. arb. 'Walker'
Carpinus betulus	5.0	100	Telek	5	C. betulus
Crataegus laevigata (oxyacantha)	7.5	125	Telek	5	C. laevigata 'Paul's Scarlet'
Fagus	5.0 7.5	100 125	Telek Telek	5 5	F. sylvatica F. –'Riversii'
Gleditsia triacanthos	7.5	125	Telek	3	G. triac. 'Sunburst'
Laburnum	7.5	125	Telek	2	L. watereri (x) 'Vossil'
Liquidambar	5	125	Telek	5	L. styraciflua
Liriodendron	5	125	Telek	3	L. tulipifera
Malus	7.5	125	Telek	5	M. 'Profusion'
Prunus cerasifera	7.5	125	Telek	5	P. cerasifera 'Nigra'
Prunus serrulata	7.5	125	Telek	3	P. serr. 'Kanzan'
Pyrus calleryana	7.5	125	Telek	5	P. call. 'Chanticleer'
Quercus	5.0 7.5	100 125	Telek Telek	3 3	Q. robur Q. robur 'Fastigiata'
Robinia pseudoac.	7.5	125	Kamçı	1	R. ps. 'Frisia'
Salix caprea	5.0	125	Telek	4	S. caprea 'Klimarnock' (Pendula)
Salix sepulcralis (x)	7.5	150	Telek	5	S. sepulcralis 'Chrysocoma' (Tristis)
Sorbus aucuparia	5.0 7.5	100 125	Telek Telek	3 5	S. aucuparia S. aucuparia 'Sheerwater Seedling'
Sorbus aria	7.5	125	Telek	3	S. aria 'Lutescens'

Daha büyük boyutlar için saksı hacmi ve bitki büyüklüğü orantılı olmalıdır.

9. AĞAÇLAR

9.1. ÖZEL ŞARTLAR

Ek olarak genel şartlar da geçerlidir. Saksılarda yetiştirilen bitkiler için bakınız: bölüm 8.

SINIFLANDIRMA

9.1.1. Ölçüler gösterilirken belirtilen renkler kullanılabilir.

YAPILAN ŞAŞIRTMA SAYISI

9.1.2. Ağaçlar satış için sökülmeden önce yapılan şaşirtma sayısına göre tanımlanır. İlk şaşirtma ağacın ilk yetiştiği ortamdan (ister tohumdan, ister çelikle veya daldırma olsun) sökülüp yeni bir yere dikilmesidir. Bundan sonra, bitkinin her sökülüp yeni yere dikilişi şaşirtma sayısına bir ekler.

9.1.3. Üretici, üretime genellikle iki yaşında şaşirtma yapılan (1/1, 0/1/1 veya -1/1) genç bir ağacı dikerek başlar. Bu nedenle, dikilen bu ağaçlar “iki kez şaşirtma” yapılmış olarak kabul edilir. Bu ağaçlar, 8-10 veya 10-12 gövde çevresine ulaşana kadar büyütüldükten sonra, sökülmeli veya “üçüncü kez şaşirtma” yapılmalıdır.

9.1.4. İstisnalar:

Aşağıda belirtilen türlerde üretici, üretime başlamak için bir yaşında bir ağacı tercih edebilir. Bu şekilde dikilen türlerde 8-10-12 gövde çevresine gelen bitkilerin kalitesinin ve kök sisteminin iki yaşındaki ağaçlarla eşdeğer olduğu kabul edilir. Bu nedenle, bu ağaçlar, “iki kez şaşirtılmış” şeklinde tanımlanır. Bu ağaçlar, 8-10 veya 10-12 gövde çevresine ulaşana kadar büyütüldükten sonra, sökülmeli veya “üçüncü kez şaşirtma” yapılmalıdır.

Acer platanoides ssp., Acer pseudoplatanus ssp., Fraxinus ssp., Prunus ssp., Tilia ssp., Platanus ssp., Robinia ssp., Salix ssp., Morus ssp., Populus Ssp., Celtis ssp., Cercis ssp., Catalpa ssp., Sophora ssp.

ŞAŞIRTMALAR ARASINDAKİ SÜRE

9.1.5. Tüm ağaçlar için türünün özelliklerine, toprak ve iklim koşullarına, kök sistemine göre, üç ile beş yıl arasında düzenli olarak şaşirtılmalıdır.

KAMÇILAR

9.1.6. Hafif kamçılar bir defa şaşirtılmış olmalıdır.

9.1.7. Kamçılar ise iki defa şaşirtılmış olmalı ve geniş aralarla dikilmelidir.

TELEK FORMLU AĞAÇLAR

9.1.8. Telek formlu ağaçların belirgin bir merkezi ana dalı ve türe/alt türe göre toprak seviyesinin yakınına kadar eşit dağılmış ve dengeli yan dallarla donanmış gövdesi vardır.

Sökülecek telek formlu ağaçların kök kalıbı çapı, ağacın kök boğazı çevre ölçüsünün en az 3 katı olmalıdır.

9.1.9. Telek formlu ağaçlar için yükseklik yanında gövde çevresi ölçüsü de tanımlanmalıdır. “İki kez şaşirtılmış” ağaçlar daha geniş aralıklarla dikilmelidir.

9.1.10. “Üç kez şaşirtılmış” ağaçlar, iki kez şaşirtılmış ağaçlar olarak üçüncü kez dikilirken daha geniş aralıklarla dikilmelidir.

9.1.11. Nitelikli ve özel formlu “telek formlu ağaçlar” en az üç kez şaşirtılmalı ve kök kalıbıyla teslim edilmelidir. 30cm.lik gövde çevresi ölçüsüne ulaştıklarında en az dört kez şaşirtılmış olmalıdırlar. Türe/alt türe uygun önemli dallanmaları bulunmalıdır.

ÇOK GÖVDELİLER

9.1.12. Çok gövdeliler 50cm yüksekliğin aşağısında başlayan birkaç gövdeye sahip ağaçlardır. Bu ya tek gövdeli ağacın dipten budanmasıyla birkaç gövde elde edilerek ya da tek bir dikim çukuruna birkaç tane tek gövdeli bitkinin dikilmesiyle elde edilir. Kök kalıbı çapı, ağacın kök boğazı çevresinin en az 3 katı olmalıdır.

9.1.13. Nitelikli ve özel formlu “çok gövdeli” ağaçlar en az üç kez şaşirtılmalı ve kök kalıbıyla teslim edilmelidir. Tür/alt tür özelliklerine uygun dallanma yapısında olmalıdır.

STANDART AĞAÇLAR

- 9.1.14. Standart ağaçların belirgin, çok düz ve dalsız bir ana gövdeleri ve düzgün gelişen lider ve tepe sürgünleri olmalıdır. Aşılansarak yetiştirilen ağaçlarda aşılı ile kök bitkinin birleşme yerinde çok hafif bir bükülmeden fazlası olmamalı, kaynaşma düzgün olmalıdır. Kök kalıbı çapı, ağacın toprak seviyesinden bir metre yukarısında ölçülen gövde çevresi ölçüsünün en az 3 katı olmalıdır.
- 9.1.15. “İki kez şaşırılmış” standart ağaçların türe/alt türe göre tipik, ve 6-8cm gövde çevresindeki ağaçlar için en az 150cm.lik ve 8-10cm gövde çevresinde veya daha büyük olanlar için en az 180cm.lik düzgün bir gövdeleri olmalıdır.
- 9.1.16. “Üç kez şaşırılmış” standart ağaçlar ikinciden üçüncü sefere şaşırılırken daha geniş aralıklarla dikilmelidir. Temiz gövde yüksekliği en az 180cm olmalıdır. Bitkinin taç yapısı, bitkinin boyu ve gövde çevresi ölçüleriyle orantılı olmalıdır.
- 9.1.17. “Dört kez şaşırılmış” standart ağaçlar; üç kez şaşırılmış ağaçların dördüncü kez daha geniş aralıklarla şaşırılmasıdır. Temiz gövde yüksekliği en az 200cm olmalıdır. Bitkinin taç yapısı, bitkinin boyu ve gövde çevresi ölçüleriyle orantılı olmalıdır.
- 9.1.18. Nitelikli ve özel formulu standart ağaçlar en az üç kez şaşırılmış olmalı, gövde çevresi 30cm’den büyük olanlar dört kez şaşırılmalıdır. Temiz gövde yüksekliği en az 200cm olmalıdır. Bitkinin taç yapısı, bitkinin boyu ve gövde çevresi ölçüleriyle orantılı olmalıdır.
- 9.1.19. Yol ağaçlandırması için kullanılacak olan standart ağaçlarda (Kentsel kullanım ağaçları)
Temiz gövde yüksekliği (tij) normalden daha fazla olmalıdır. Tepe tacı türe/alt türe göre yetiştirme olanaklarının farklı olduğu göz önüne alındığında, yetiştirme sırasında veya son dikim yapılırken bitkinin formunu ve görünümünü bozmadan temiz gövde yüksekliğini budayarak arttırmak mümkün olmalıdır.
- 9.1.20. Top ve salkım formulu ağaçlar, lider tepe sürgünü olmadan yetiştirilirler.

STANDART FORMLAR

- 9.1.21. Hydrangea, Labarnum, Prunus, Salix, Syringa, Viburnum ve benzerleri gibi standart çalı formlarında tepe tacı türe/alt türe göre en az 4 dallı olmalıdır.

9.2. BOYUTLAR

9.2.1. Kamçılar

	<u>Hafif kamçılar</u>		<u>Kamçılar</u>	
cm. olarak yükseklik:	80-100	İşaret:	100-125	İşaret:
	100-125	sarı	125-150	beyaz
	125-150	beyaz	150-175	mavi
		mavi		kırmızı
			175-200	sarı
			200-250	mavi

9.2.2. Telek formlu ağaçlar

cm. olarak yükseklik:	150-175	İşaret:	kırmızı
	175-200		sarı
	200-250		mavi
	250-300		sarı
	300cm.nin üzerinde 50cm.lik aralıklar halinde		

9.2.3. Telek formlu ağaçlar

“iki kez şaşırtılmış”:

gövde çevresi 6cm'den büyükse standart ağaçlar gibi tanımlanabilir, örn. 6-8 veya 8-10.

“üç kez şaşırtılmış”:

gövde çevresi 12-14cm.de başlar.

9.2.4. “dört kez şaşırtılmış”telek formlu ağaçlar

Nitelikli ve özel formlu, telek formlu ağaçlar, ve

Nitelikli ve özel formluçok gövdeli ağaçlar için:

Gövde çevresi ölçüsü 9.2.5'teki gibi, 14-16cm'den itibaren başlar.

Tür/Alt türlerin özelliklerine göre, gövde çevresinin yanı sıra genişlik ve yükseklik gibi ek ölçüler de verilebilir.

9.2.5. Standart ağaçlar

Toprak seviyesinin 100 cm üstünden ölçülen gövde çevresi ölçüsü, cm. olarak:
işaret

5-6	beyaz	12-14	beyaz	20-25	beyaz	40-45	beyaz
6-8	mavi	14-16	mavi	25-30	mavi	45-50	mavi
8-10	sarı	16-18	sarı	30-35	sarı		
10-12	kırmızı	18-20	kırmızı	35-40	kırmızı		

50 cm gövde çevresi ölçüsü üzerinde 10cm.lik aralıklar halinde.

Tür/Alt türlerin özelliklerine göre, gövde çevresinin yanı sıra genişlik ve yükseklik gibi ek ölçüler de verilebilir.

9.2.6. Standart çalı formları

cm. olarak gövde yüksekliği:

40	125
60	150
80	200
100	

9.2.7. Kök Kalıplarının Ölçüleri

Kök kalıbı ile sökülen bitkilerde kök sisteminin genişliği gövde çapının en az 4 katı büyüklüğünde olmalıdır. Rizom köklü bitkilerde kök sisteminin genişliği gövde çapının en az üç katı büyüklüğünde olmalıdır. Kök kalıpları 25 cm'den aşağı olmamalıdır.

Ölçü	Minimum kök kalıbı ölçüsü (cm)	Şaşırtma sayısı
6-8	25	
8-10	30	
10-12	30	
12-14	40	3
14-16	45	3
16-18	50	3
18-20	55	3
20-25	60	4
25-30	70	4
30-35	80	4
35-40	90	5
40-45	100	5
45-50	120	5

50-60	130	6
-------	-----	---

9.3. AMBALAJLAMA

Demet Oluřturma

9.3.1. Hafif kamçılar: her demette 10 veya 25 bitki

9.3.2. Kamçılar: her demette 5 veya 10 bitki

9.3.3. Telek formulu ağaçlar ve standart ağaçlar

İki kez şaşırılmış ve kök kalıbı olmayan ağaçlar ağacın türüne ve gövde çevresine göre demetlenmelidir.

2.5 m'ye kadar olan telek formulu ağaçlar 8cm gövde çevresi ölçüsüne kadar standart ağaçlar için demette 10'dan fazla bitki bulunmamalıdır.

Daha büyük telek formulu ağaçlar ve standart ağaçlar için demette 5'ten fazla bitki bulunmamalıdır.

9.3. TARİFLEME

Ağaçlar aşağıda belirtilen belgelerle sevk edilmelidir.

9.4.1. Tür/alt türlerin isimleri

9.4.2. Üzerine aşı yapılan çöğürün ve varsa ara çöğürün adı belirtilmelidir.

9.4.3. Aşının dipten veya tepeden yapıldığı belirtilmelidir.

10. GÜLLER

10.1. ÖZEL ŞARTLAR

Ek olarak genel şartlar da geçerlidir.

GENEL

- 10.1.1. Bahçeler ve peyzaj düzenlemelerinde kullanılacak bitkiler için geçerli olan tüm özellikler güller için de uygulanacaktır.
- 10.1.2. Satışa çıkarılan güller sağlıklı olmalı ve bu şartlarda belirtilen tüm karakteristik özellikleri taşımalıdır. Dallar zedelenmiş veya yaralanmış olmamalıdır.
- 10.1.3. Güllerin varyeteleri tam ve gerçek adıyla tanımlanmalıdır. Bu tanımlama etiketle her birey ve tek satış halinde her bitki için tanımlanmalıdır. Yetiştirici haklarına göre bitkiler yetiştiricinin kendi standartlarını içerecek şekilde etiketlenir. (UPOV Konvansiyonu, Bitki Karantina yönetmeliği, Bitki Pasaportu ve Operatörlerin Kayıt Altına alınması Yönetmeliği, Süs Bitkileri Ve Çoğaltım Materyallerinin Üretimi Ve Pazarlamasına Dair Yönetmeliğe)
- 10.1.4. A Kalitesinde olmayan bitkiler, B Kalitesi olarak etiketlenmeli ve satılmalıdır.

AŞILI GÜLLER

- 10.1.5. Aşağıdaki gereksinimler, bahçecilik ve peyzaj düzenleme amacı taşıyan, aşılınmış ve bir vejetasyon dönemini tamamlamış tüm güller için geçerlidir.
- 10.1.6. B kalitesi için tanımlanan sürgün sayısı ve ölçülendirme ile ilgili karakteristiklere sahip olmayan güller satılamaz.
- 10.1.7. Aşılınmış güller şu formlarda satılabilir: çalı güller ve baston güller.

KÖK SİSTEMİ

- 10.1.8. Çıplak köklü olarak satılan güller dinlenme (uyuma) durumunda olmalıdır. Çıplak köklü güllerin taşınması sırasında, köklerin kurummasını önleyecek önlemler alınmalıdır.
- 10.1.9. Bitkinin büyümesini iyi bir şekilde destekleyebilmek için kök sistemi iyi dengeli ve iyi gelişmiş olmalı, üst kısım varyeteye göre iyi bir denge halinde olmalıdır. Köklerin aşı noktasından itibaren minimum uzunluğu 20 cm olmalıdır.

ÇALI GÜLLER

- 10.1.10. Çalı güllerin güçlü, çok olgun dalları olmalı, bunların en az ikisi aşı noktasından başlamalıdır. Bakınız ayrıca 10.2.
- 10.1.11. Kök boğazı hemen aşı altından ölçülür.

BASTON GÜLLER

- 10.1.12. Baston güllerin gövdesi çok düz olmalı ve yükseklik yer seviyesinden en alttaki aşı noktasına kadar ölçülmeli, ve daima açık olarak belirtilmelidir.
- 10.1.13. Baston güllerin gövde çapı en alttaki aşı noktasının 1cm altından ölçülür.

AŞILI GÜLLER

SAKSILARDA YETİŞTİRİLENLER

- 10.1.14. Saksılarda yetiştirilen aşılı güller bir veya iki yaşında olmalıdır. Saksılarda yetiştirilen bitkiler için olan özel şartları (bakınız bölüm 8) ve güller için gerekli olan dal sayısı ve boyut karakteristiklerini taşımaktadır.
Sunum ambalajları haricinde minimum saksı hacmi 3 litre olmalıdır.

AŞISIZ GÜLLER

- 10.1.15. Peyzaj düzenlemeleri için tohumdan yetiştirilen gül türleri için bakınız bölüm 4.

- 10.1.16. Yumuşak veya sert odun çelikleriyle dış mekanda yetiştirilen güller bir veya iki yaşında olabilir.

KÖK SİSTEMİ

- 10.1.17. Kök sistemi yeterli olmalı ve bitkinin gelişmesini sağlayacak ve bitkiyi destekleyecek kadar iyi gelişmiş olmalıdır. Taşıma işleminde kökler kurumaya karşı korunmalıdır.

KÜÇÜK SAKSIDA/SAKSIDA YETİŞTİRME

- 10.1.18. Aşılanmamış ve saksıda yetiştirilmiş güller bir veya iki yaşında olmalı ve 10.2.7. ve 10.2.8.'de belirtilen dal sayısı ve boyut karakteristiklerini taşımaktadır.
10.1.19. Varyetenin gelişme biçimi ve büyümesine bağlı olarak küçük saksı veya saksı hacmi en az 1 litre hacimli olmalıdır. Küçük saksı/saksı boyu mutlaka belirtilmelidir.

10.2. – BOYUTLAR

AŞILI ÇALI GÜLLER

- 10.2.1. A kalite: Minimum 3 dal
Kök-gövde birleşme yeri çapı: minimum 1.3cm
Minimum 3 güçlü dal, en az 2'si aşılı noktasından, 3.'sü de aşılı noktasından en fazla 10 cm yukarıdan başlamalıdır.

- 10.2.2. B kalite: Minimum 2 dal
Kök-gövde birleşme yeri çapı: minimum 1.1 cm
Aşılı noktasından başlayan minimum 2 güçlü dal.

AŞILI BASTON GÜLLER

- 10.2.3. minimum gövde çapı 1cm.

- 10.2.4. gövde yüksekliği cm. olarak, örn.:
40
60
90
110
140 (salkım güller için)

Tepe Tacı

- 10.2.5. A kalite Minimum 3 dal
Minimum sürgün vermiş iki aşılı, iki sürgün arasındaki mesafe maksimum 10 cm olmalı ve bunların üzerinde de en az iki sürgün bulunmalıdır.

- 10.2.6. B kalite Minimum 2 dal
Minimum sürgün vermiş bir aşılı.
Aşılanma noktasından başlayan minimum 2 güçlü ve olgun dal.

ÇELİKLE ÜRETİLEN ÇALI GÜLLER

- 10.2.7. Hızlı büyüyenler: minimum 3 dal
Toprak seviyesinin 10 cm yukarısından başlayan minimum 3 dal.

- 10.2.8. Yavaş büyüyenler: minimum 2 dal
Toprak seviyesinin 10 cm yukarısından başlayan minimum 2 dal.

10.3. AMBALAJLAMA

Demetleme

- 10.3.1. Çalılar: Birim başına 5 veya 10 bitki
Demet başına maksimum 5 bitki.
- 10.3.2. Bastonlar Demet başına 5 bitki.

11. ÇOK YILLIK BİTKİLER

11.1 . ÖZEL ŞARTLAR

Ek olarak Genel Şartlar da geçerlidir

GENEL

- 11.1.1. Çok yıllıklar, türün/alt türün özellikleri, yetiştirme koşulları ve iklim özelliklerine göre, kışın toprağın üstündeki bölümü ölen, baharda kökten yeniden büyüyen bitkilerdir. Tanımlanması kolay olan bu gruba ek olarak, bu gruba alınması gereken ve bazı alt-çalı bitkilerini ve her dem yeşil alpin bitkileri içeren, ve kurumayan bir toprak örtü bitkisi grubu daha vardır. Çok yıllık otlar, süs çimleri, bambular, eğrelti otları ve su ve bataklık bitkileri de bu gruba girer.
- 11.1.2. Çok yıllık bitkiler aşağıda belirtilen şekilde beş grupta değerlendirilir:
- Çok yıllık otsu bitkiler (Geniş yapraklılar)
  - Buğdaygiller (Dar yapraklılar)
  - Su ve sulak alan bitkileri
  - Eğrelti grubu
  - Bambular
- 11.1.3. Çok yıllık otsu bitkiler (geniş yapraklılar) farklılıklar göstermesine rağmen cins özelliği olarak birinci yıl (tohumdan üretimde) çiçek açmazlar. Bu nedenle, satış sırasında bitkinin bir ya da iki yıllık olduğu belirtilmelidir.
- 11.1.4. Washington Konvansiyonuyla korunan çok yıllık bitkiler düzenlemelerden muaf oldukları kanıtlanmadan satılamaz. (CITES/RED DATA BOOK)
- 11.1.5. Doku kültürüyle çoğaltılan bitkiler Tissue Culture anlamında 'TC' harfleriyle etiketlenmelidir.

KÜÇÜK SAKSI VE SAKSI

- 11.1.6. Küçük saksıda veya saksıda yetiştirilen bitkilerin tür/alt türlerinin özelliklerine göre iyi bir kök sistemleri olmalıdır. Bitkiler küçük saksı veya saksıda sağlam ve dik durmalı, ve küçük saksı veya saksıların en az %90'ı, bitkinin kökleri ve yetiştirme materyali ile dolu olmalıdır.
- 11.1.7. Dikilen bitkilerin küçük saksı veya saksı dışında kalan kökleri çok fazla olmamalı, böylece hayatta kalma şansları olmalıdır.
- 11.1.8. Sonbaharda teslim edilecek bitkiler çok erken kesilmemelidir, böylece büyüme yenilenmesi tehlikeye girmez ve bitki sağlamlaşabilir.
- 11.1.9. Kare biçimi P9 saksı boyu ticarete temel kabul edilir.

ÇIPLAK KÖKLÜ BİTKİLER

- 11.1.10.Çıplak köklü bitkilerin büyüme bölümleri, yani birinci yıl, ikinci yıl sürgünleri ve kök sistemi açısından iyi bir dengeye sahip olmalıdır. Ayırma ile yetiştirilen bitkiler için özellikle önemlidir.
- 11.1.11.Soğutulan bitkilerin canlılıkları iyi korunur. Kısa veya uzun süreler boyunca soğuk depolanan bitkiler kurutulmamalı ve mantarsız olmalıdır. Bitkiler bir sonraki büyüme dönemi öncesindeki tüm büyüme döngüsünü tamamlama fırsatını bulmuş olmalıdır. Böylece gelecek yıllardaki canlılıkları garanti edilmiş olur.
- 11.1.12.1 Nisandan sonra soğuk depodan çıkarılan çok yıllık bitkiler soğutulmuş bitki olarak belirtilmelidir.

FİDELER

- 11.1.13. Yapraklarını döken çok yıllık bitkilerin (sonbaharda teslim edilenler) fidelerinde (genç bitkiler) iyi yan sürgünler bulunmalıdır. Böylece büyümenin sürdürülmesi garanti edilmiş olur.
- 11.1.14. Açık alandan alınan fideler kurumaları önlenecek şekilde iyi ambalajlanmalıdır.
- 11.1.15.Bir veya iki yıllık sürgünler yırtılma veya kesilme nedeniyle hasarlanmış olmamalıdır.

- 11.1.16. Fideler doğrudan seradan veya kapalı bir alandan teslim edilecekse bu alıcıya daha önceden bildirilmelidir.
- 11.1.17. Kalite ve kökler açısından su bitkileri için de aynı şartlar geçerlidir.

11.2. BOYUTLAR

- 11.2.1. Yumrulu çok yıllıklar cm olarak çevreleriyle tanımlanabilir. 10-12cm, o bitkinin çevresinin 10-12cm olduğu anlamına gelir.
Kazık köklü çok yıllıklar için kök uzunluğu da belirtilmelidir.
- 11.2.2. Diğer çıplak köklü çok yıllıklar (Hosta, Paeonia) bir ve iki yıllık sürgünlerin sayısı ile tanımlanır. Örnek: 2, 3 veya 4 sürgünlü (gözlü).
- 11.2.3. Bambular için dal sayısı ve cm olarak uzunluk belirtilmelidir. Dalların 2/3'ü belirtilen uzunlukta olmalıdır.
- 11.2.4. Taleplerde, tekliflerde, ve satışta çok yıllık bitkilerin aşağıdaki özelliklerinden biri belirtilmelidir:
1: Küçük saksıda yetiştirilmiş olma ve boy veya saksıda yetiştirilmiş olması ve hacmi.
Örnek: P9 veya C3.
Bambu ve alt-çalılar için dalların uzunluğu ve sayısı.
2: Çıplak köklü bitkiler
Tür/alt türler ve yerine göre,
b. Sürgün ve ikincil sürgünlerin sayısı,
c. Kök yumrusunun çevresi veya köklerin uzunluğu
3: Fideler
Çıplak köklü veya saksılarda veya küçük saksılarda yetiştirilmiş.

11.3. AMBALAJLAMA

- 11.3.1. Teslimatta latince ve Türkçe adı, türü ve/veya alt tür adını gösteren bir etiket bulunmalıdır.
- 11.3.2. Çıplak köklü bitkilerin ambalajı kurumayı önleyecek şekilde yapılmış olmalıdır. Aşırı ısınmayı önlemek için yapraklı bitkiler hava geçirmez şekilde ambalajlanmamalıdır.
- 11.3.3. Bitkilerle birlikte yeterli bilgi verilmeli, yani foto etiket veya yeterli bilgi içeren etiketler kullanılmalıdır.

12. PALMİYELER

12.1. ÖZEL ŞARTLAR

Palmiyeler üç gruba ayrılır: Tek gövdeliler, Çok gövdeliler ve diğerleri

12.1.1. Tek gövdeli palmiyeler (yasaklı türler gözden geçirilecek)

Acanthophoenix rubra, *Acrocomia totai*, *Aiphanes caryotifolia*, *Archontophoenix alexandrae*, *Archontophoenix cunninghamiana*,

Areca catechu, *Areca vestiaria*, *Arenga pinnata*, *Bismarckia nobilis*, *Borassus flabellifer*,

Brahea armata, *Brahea brandegeei*, *Brahea*

dulcis, *Brahea edulis*, *Butia capitata*, *Butia eriospatha*, *Butia yatay*, *Carpentaria acuminata*,

Caryota urens, *Ceroxylon alpinum*,

Chamaerops humilis, *Coccothrinax alta*, *Coccothrinax argentata*, *Coccothrinax argentea*,

Coccothrinax crinita, *Coccothrinax*

miraguama, *Cocos nucifera*, *Colpothrinax wrightii*, *Copernicia alba*, *Copernicia baileyana*,

Copernicia macroglossa, *Dictyosperma*

album, *Dypsis "lucubensis"*, *Dypsis decaryi*, *Elaeis guineensis*, *Euterpe edulis*, *Euterpe*

oleracea, *Gaussia maya*, *Gaussia princeps*,

Hedyscepe canterburyana, *Howea belmoreana*, *Howea forsteriana*, *Hydriastele wendlandiana*

, *Hyophorbe lagenicaulis*, *Hyophorbe verschaffeltii*, *Hyphaene coriacea*, *Jubaea chilensis*, *Laccospadix*

australasica, *Latania loddigesii*, *Latania lontaroides*, *Latania*

verschaffeltii, *Licuala ramsayi*, *Livistona australis*, *Livistona chinensis*, *Livistona decipiens*,

Livistona mariae, *Livistona muelleri*,

Livistona rotundifolia, *Livistona saribus*, *Normanbya normanbyi*, *Orbignya cohune*,

Parajubaea cocoides, *Phoenix canariensis*,

Phoenix dactylifera, Phoenix rupicola, Phoenix sylvestris, Pritchardia affinis, Pritchardia pacifica, Pseudophoenix sargentii, Pseudophoenix vinifera, Ptychosperma elegans , Ptychosperma macarthurii, Ravenea rivularis, Rhopalostylis baueri , Rhopalostylis sapida, Roystonea borinquena, Roystonea elata, Roystonea oleracea , Roystonea regia , Sabal bermudana, Sabal blackburniana, Sabal causiarum, Sabal mauritiiformis, Sabal mexicana, Sabal palmetto, Sabal princeps, Syagrus coronata, Syagrus romanzoffiana, Syagrus schizophylla, Thrinax morrisii, Thrinax parviflora , Thrinax radiata, Trachycarpus fortunei, Trachycarpus martianus , Trachycarpus takil, Trachycarpus wagnerianus, Trithrinax acanthocoma, Veitchia arecina, Veitchia merrillii, Washingtonia filifera , Washingtonia robusta, Wodyetia bifurcate.

12.1.2. Çok gövdeli palmiyeler

Acoelorrhapha wrightii , Areca vestiaria, Arenga engleri, Caryota mitis, Chamaedorea seifrizzi, Chamaerops humilis, Cyrtostachys renda, Dypsis cabadae, Dypsis lutescens, Euterpe oleracea, Hydriastele wendlandiana , Jubaeopsis caffra, Laccospadix australasica, Licuala spinosa, Nannorrhops ritchieana, Phoenix dactylifera, Phoenix reclinata, Phoenix theophrastii, Pinanga coronata, Ptychosperma macarthurii, Raphia farinifera, Rhipidophyllum hystrix, Rhapis excelsa, Rhapis humilis, Trithrinax campestris, Wallichia densiflora.

12.1.3. Diğerleri

Allagoptera arenaria, Calamus australis, Calamus caryotoides, Calamus muelleri , Caryota ochlandra, Chamaedorea costaricana, Chamaedorea elatior, Chamaedorea elegans , Chamaedorea ernesti-agustii, Chamaedorea glaucifolia, Chamaedorea metallica, Chamaedorea microspadix, Chamaedorea oblongata, Chamaedorea radicalis, Chamaedorea sartorii, Chamaedorea seifrizzi, Chamaedorea tepejilote, Hyphaene coriacea, Hyphaene thebaica, Licuala grandis, Linospadix monostachya, Lytocaryum weddellianum , Phoenix loureirii, Phoenix pusilla, Phoenix roebelenii, Reinhardtia gracilis , Sabal etonia, Sabal minor, Sabal uresana , Serenoa repens , Syagrus flexuosa.

12.2. BOYUTLAR

A tipi palmiyelerin boyu, bitkinin toprak seviyesinden bir yıl önceki vejetasyonda oluşturduğu yapraklanma seviyesine kadar olan olgunlaşmış gövde boyu ile ölçülür.

B tipi palmiyeler veya palmiye grupları ise 30 cm'den yüksek gövde sayıları belirtilmeli ve gövde boyları toplanmalıdır.

C tipi palmiyeler, gövde yüksekliğiyle ölçülürler. Gerekliyse gövde sayıları belirtilir.

Ölçümleme 10cm'lik aralıklarla belirtilir.

Kök kalıbı boyutu

Gövde ile kök kalıbı çevresi arasında:

Küçük palmiyeler için 15 cm

5m yüksekliğe kadar, minimum 20 cm

5m'nin üzerinde ise minimum 30 cm olmalıdır.

Kök kalıbı derinliği kök kalıbının çapına eşit olmalıdır.

Küçük palmyeler için 20 cm
5m yüksekliğe kadar, minimum 25 cm
5m'nin üzerinde ise minimum 35 cm olmalıdır.

12.3. AMBALAJLAMA

Palmyeler saksıda veya kök kalıbıyla temin edilebilirler. Saksıda büyütülmüş palmyeler en geç 2 yılda bir ya saksı değiştirilmeli ya da kök budaması yapılmalıdır. Bu koşula yavaş gelişen türler dahil değildir.

13. ÜRETİM ALANI DIŞINDAN SÖKÜLECEK BİTKİLER

Üretim alanı dışından sökülecek bitkiler, gerekli tüm yasal izinler alınarak ve bir yıl boyunca gerekli bakım yapıldıktan sonra satışa sunulabilir.